

รายงานการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การสอนด้านอุตสาหกรรมบริการ

ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ทั้ง 6 แห่ง

สำหรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พ.ศ. 2558

Development of Strategies to Teach in 6 Rajamangala University of Technology,
for the year 2558 to AEC

ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร. อัญชลี คุณิตสุทธีรัตน์

RMUTK- CARIT

3 2000 00123812 2

โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

งบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2557

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความกรุณาของคุณทัศนีย์ คุสิตสุทธีรัตน์ รศ.ดร. สมศักดิ์ พันธุมนาวัน และดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ ที่ปรึกษางานวิจัยที่ได้ให้ความรู้และช่วยแนะนำ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดี สม่าเสมอตลอดมา นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจาก ดร.อดิสร ก้อนวัน และ ผศ.ดร.รวีโรจน์ ธนบดีธนาไพศาล ที่กรุณาแนะนำข้อบกพร่องแก้ไขให้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณดร.ลิซซี่ ปัญญาวงศ์งามที่ดูแลงานด้านภาษาอังกฤษ

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา บรรพบุรุษและญาติมิตรทุกท่าน ผู้ซึ่งให้ความรัก ความเมตตา ความห่วงใย และเป็นกำลังใจทำงานวิจัยจนสำเร็จ รู้สึกซาบซึ้งในพระคุณอย่างสูง

ขอระลึกถึงคุณความดีของอาจารย์สมบุญ สัมมชณิ ที่ได้ร่วมมือการทำงานวิจัยในเบื้องต้น ทำให้เป็นแรงคลใจให้ทำงานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี คุสิตสุทธีรัตน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้ 1) ศึกษาเพื่อต้องการศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร 2) ค้นหาารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร 3) การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร และ 4) จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนในชุมชน จังหวัดยโสธร จำนวน 400 คน ตามเกณฑ์ตารางของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล LISREL และจัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัย พบว่า

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเพื่อต้องการศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวมสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร อยู่ในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร โดยใช้เทคนิคองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด (0.81) ทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการทดสอบโมเดลได้ค่า $\chi^2 = 13.54$, $df = 7$, $p = .62$, $GFI = .97$, $AGFI = .96$, $RMR = .014$, $RMSEA = .002$ แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐาน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ค่า $\chi^2 = 347.52$, $df = 121$, $p = 0.001$, $GFI = 0.96$, $AGFI = 0.94$, $RMR = .02$ แสดงว่าารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร มีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัย พบว่าคนในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร มีความต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อนำมาใช้ในการอุตสาหกรรมครอบครัวโดยเรียงตามลำดับความต้องการเรียนรู้ เรื่องอาหารแปรรูป-อาหารหวาน เนื่องจากมันสำปะหลังเศรษฐกิจหลักที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดยโสธรเป็นอันดับที่ 2 ของจังหวัด ผู้วิจัยจึงนำมันสำปะหลังมาเป็นวัตถุดิบหลักในการฝึกอบรมเพื่อนำมาทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น

ผลการฝึกอบรม พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นคนในชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้มีความรู้ทางวิชาการและทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับอาหารแปรรูป-อาหารหวาน “เฟรนช์ฟรายมันสำปะหลัง” สามารถใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาเป็นอาหารเป็นการประหยัดรายจ่าย สร้างรายได้เป็นอาชีพเสริมของตนเองและครอบครัวได้

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ อุตสาหกรรมครอบครัว การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

Abstract

The development of family business forms effecting to progress locality economy according to Sufficiency Economy in Yasothorn Province was aimed to study state and problems in industrial family, to find out the forms of industrial family towards community developing of self sufficiency, to develop the form of industrial family towards community developing of self sufficiency and to provide industrial family training towards community developing of self sufficiency.

400 sample group at Yasothorn province was selected by Taro Yamane and was considered. Questionnaire and interview were the tools for this study. Percentage, means, S.D., Content Analysis as well as LISREL program were utilized. Industrial family training towards community development for self sufficiency program was provided in this project study.

Findings revealed that

1) State and problems in industrial family towards community development for self sufficiency at Yasothorn province were found at much level.

2) Forms of industrial family towards community developing of self sufficiency, to develop the form of industrial family towards community developing of self sufficiency through Confirmatory Factor Analysis showed the maximum weight of the component at 0.81 and statistic significantly at .01 level whereas the forms testing values were $\chi^2 = 13.54$, $df = 7$, $p = .62$, $GFI = .97$, $AGFI = .96$, $RMR = .014$, $RMSEA = .002$. This confirmed that forms according to hypothesis were related to empirical data at the good level.

3) Developing forms of industrial family towards community developing of self sufficiency at Yasothorn province was associated to the empirical data through model analysis and the values were $\chi^2 = 347.52$, $df = 121$, $p = 0.001$, $GFI = 0.96$, $AGFI = 0.94$, $RMR = .02$ This showed that it was relating to the empirical data at good level.

4) Industrial family training towards community development of self sufficiency at Yasothorn revealed that community members needed to learn how to process food from local products like desserts whereas potatoes were discovered the main products of Kam Kean Kaew district at Yasothorn province. Short training course for potato procession was applied to the community members. The training course reported that participants well understood how to

manage food processing. French fries potatoes were produced. The local products were highly utilized for the sake of income increasing of the community.

Key words : Form development, industrial family, economic community development, self-sufficiency philosophy, Yasothorn province.

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	จ
 บทที่ 1 บทนำ	 1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 วิธีดำเนินการ วิจัยโดยสรุป	4
1.6 นิยามคำศัพท์	5
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
 บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	 7
2.1 อาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว	7
2.2 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	14
2.3 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	19
2.4 จังหวัดยโสธร	24
2.5 การฝึกอบรม	34
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
 บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	 40
3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรม ในครอบครัว จังหวัดยโสธร	40
3.2 ขั้นตอนที่ 2 ค้นหารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	42
3.3 ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร	43
3.4 ขั้นตอนที่ 4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร	45

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย(Result) และ ข้อวิจารณ์(Discussion)	46
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดย แจกแจงความถี่(Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลในรูปแบบของตาราง	47
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การศึกษาลักษณะและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร	49
ตอนที่ 3 ผลการค้นหารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร	61
ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร	62
ตอนที่ 5 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร	69
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ	71
5.1 สรุปผลการวิจัย	71
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	77
5.3 ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	84
ประวัติผู้เขียน	94

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

4.1	แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้/เดือน และแหล่งข้อมูล ที่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	47
4.2	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ	49
4.3	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านสังคม	50
4.4	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านการเมือง	51
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านบริการชุมชนท้องถิ่น	52
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น ของควมมีเหตุผลในการศึกษาอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(3ห่วง 2 เงื่อนไข) จังหวัดยโสธร	53
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น ของการสร้างภูมิคุ้มกันในตัว	54
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของความรู้คุณธรรม	55
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น ของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการศึกษา การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร	56
4.10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของการเปลี่ยนแปลง ทางด้านประชากรในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร	57
4.11	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของการอยู่โดดเดี่ยว และการติดต่อกันในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร	58
4.12	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของโครงสร้าง ทางสังคมและวัฒนธรรมในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร	59
4.13	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของระดับของ ความรู้และเทคโนโลยีในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร	60

สารตาราง(ต่อ)

หน้า

4.14	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปร อุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร	61
4.15	ค่าดัชนีความกลมกลืนและค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์(Goodness of Fit Index and Coefficient of Determination) ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรม ในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง จังหวัดยโสธร ไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	67
4.16	ค่าดัชนีความกลมกลืนและค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์(Goodness of Fit Index and Coefficient of Determination) ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมใน ครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	68
4.17	แสดงลำดับที่ของความถี่ของการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ	69

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

2.1	ขั้นตอนของกระบวนการผลิต มีปัจจัยมากมายนับตั้งแต่แรงงาน เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ เงินทุน ที่ดิน อาคาร รวมทั้งการบริหารจัดการ	7
4.1	รูปแบบจำลองอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	62
4.2	แสดงรูปแบบการวัดปัจจัยด้านสภาพและปัญหา ของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัว	64
4.3	แสดงรูปแบบการวัดปัจจัยด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	64
4.4	แสดงรูปแบบการวัดปัจจัยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	64
4.5	แสดงรูปแบบจำลองอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร	65
4.6	รูปแบบการพัฒนาในรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	66
4.7	รูปแบบสุดท้ายของการพัฒนาในรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง จังหวัดยโสธร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	68
5.1	รูปแบบสุดท้ายของรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	76

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำกันในครัวเรือน หรือภายในบ้าน ใช้แรงงาน คนในครอบครัวเป็นหลัก บางทีอาจใช้เครื่องจักรขนาดเล็กช่วยในการผลิตใช้วัตถุดิบ วัสดุ ที่หาได้ในท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยในการผลิตอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอผ้า การจักสาน การทำร่ม การทำธูปธมธู ฯลฯ ลักษณะการดำเนินงาน ไม่เป็นระบบเท่าใดนัก แต่อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมในครอบครัวช่วยสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน สามารถนำไปสู่การพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เพื่อช่วยเหลือคนในชุมชน เพื่อให้สามารถใช้เวลาว่าง ประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมในครอบครัว หรือเพื่อผลิตของใช้ในครัวเรือนขึ้นใช้เอง หรือผลิตเป็นสินค้าออกจำหน่ายมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากรายได้หลัก อันเป็นการเพิ่มการกินดีอยู่ดี และมาตรฐานการครองชีพของราษฎรในท้องถิ่นแต่ละครอบครัวให้สูงขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติหรือ วัสดุ หรือผลผลิตทางการเกษตรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้มีประโยชน์และมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

แต่ขณะนี้ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระบบครอบครัว อันเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้เปลี่ยนวิธีการผลิตจากเกษตรกรรมเพื่อยังชีพมาเป็น เกษตรกรรมเพื่อการค้า มีผลให้ชาวนาต้องผลิตข้าวเป็นจำนวนมากเพื่อขายและส่งออก การที่จะทำ ให้ผลิตผลข้าวมากขึ้น ชาวนาต้องลงทุนซื้อปุ๋ยหรือยาฆ่าแมลง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น หากปีใด ฝนแล้งทำนาไม่ได้ก็ทำให้ชาวนาขาดทุน กลายเป็นหนี้สิน จนทำให้ต้องจำนองหรือขายที่นา กลายสภาพมาเป็นผู้เช่าที่ดิน และมีรายได้ไม่พอต่อการยังชีพในสังคม ปัจจุบันเมื่อว่างเว้นจากฤดูกาลทำ นา ชาวนาก็มุ่งเข้าสู่เมืองอันมีผลกระทบโดยตรงต่อโครงสร้างครอบครัวไทย แต่ละหมู่บ้านมัก พบว่ามีแต่ผู้สูงอายุกับเด็ก หนุ่มสาวออกจากหมู่บ้านไปทำงานในเมืองปล่อยลูกไว้ให้ตายายเลี้ยง หนุ่มสาวส่วนใหญ่ที่ออกไปทำงานในเมืองมักเป็นกรรมกรในโรงงาน เด็กรับใช้ทำงานตามบ้าน พนักงานในภัตตาคาร ฯลฯ จึงทำให้ครอบครัวในชนบทมีโครงสร้างเพียงบุคคลสองวัย คือ วัย สูงอายุและเด็กมากขึ้น ซึ่งผู้สูงอายุจะถูกปรับเปลี่ยนบทบาท และรับภาระมากขึ้นในการทำหน้าที่ แทนพ่อและแม่เด็ก โดยจะต้องรับภาระในการเลี้ยงดูเด็กทั้งในทางกายภาพและจิตใจ

โดยเฉพาะหนุ่มสาวที่อพยพมาจากชนบทและแสวงหางานทำในเมือง เมื่อมีบุตรก็จะส่ง ลูกให้ปู่ตายายช่วยเลี้ยงดูแทน ขณะเดียวกันก็ต้องให้การอบรมสั่งสอนเด็กด้วย ซึ่งภาระดังกล่าว ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้การที่เด็กไม่ได้รับความ ใกล้ชิดกับพ่อและแม่ยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กอีกด้วย ปัจจุบันจึงพบเด็กที่เติบโตขึ้นมี

ปัญหาทางจิตเวชมากขึ้น โดยเฉพาะโรคซึมเศร้า โรควิตกกังวลฆ่าตัวตาย ติดสารเสพติด ประพฤติ ผิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย มีความก้าวร้าวรุนแรง ประพฤติผิดทางเพศ(วันเพ็ญ บุญประกอบ : 2540) จากการศึกษาผลกระทบของภาวะวิกฤตเศรษฐกิจต่อเด็ก เยาวชนและครอบครัวของรฐา ภู ไพบุลย์ และคณะ(2542) พบว่า ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้ครอบครัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับความเครียดของครอบครัวสูงกว่าภาคอื่นๆ

จังหวัดยโสธร เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ยกฐานะเป็นจังหวัดยโสธร ตามประกาศคณะปฏิวัติ นับเป็นจังหวัดที่ 71 ของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2515 ประกอบด้วย 9 อำเภอ 78 ตำบล และ 835 หมู่บ้าน มีเนื้อที่ 4,161 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดใน เขตอีสานตอนล่างในฤดูแล้งมีความแห้งแล้งมาก อากาศร้อนจัด ในฤดูหนาวอากาศหนาวจัด ประชาชนมีอาชีพเพาะปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์(Error! Hyperlink Reference Not Valid)

แนวโน้มปี 2552 สำหรับแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจจังหวัดยโสธร ปี 2551 คาดว่าจะชะลอตัวเนื่องจากปัจจัยแนวโน้มราคาน้ำมันที่จะปรับสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การบริโภคชะลอตัว ประกอบกับภาคเกษตรจะชะลอตัวแต่อย่างไรก็ตามจังหวัดยโสธรมีผลผลิตอื่นออกสู่ตลาด เช่น ข้าว มันสำปะหลัง และยางพารา ที่ยังสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรได้บ้าง แม้ว่าราคาผลผลิตในปีนี้จะผันผวนตามภาวะตลาดโลก แม้จะมีปัจจัยที่สำคัญคือการเมืองเริ่มมีเสถียรภาพ และมีความชัดเจนมากขึ้น แรงงานในพื้นที่มีมากพอ ค่าจ้างแรงงานต่ำ

จากรายงานของกระทรวงอุตสาหกรรม(<http://www.industry.go.th/ops/pio/yasothon/Lists>) พบว่าปัญหาและอุปสรรคของยโสธร ได้แก่

(1) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ราคาผลผลิตของเกษตรกรไม่แน่นอนและราคาต่ำ ผลผลิตทางการเกษตรมีราคาต่ำ ผลผลิตด้านปศุสัตว์และประมงมีน้อยไม่เพียงพอต่อการบริโภคอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมพื้นเมืองยังไม่มีการพัฒนาเต็มรูปแบบ การผลิตด้านการเกษตรอุตสาหกรรม ยังไม่ได้รับความสนใจจากนักลงทุน การอพยพแรงงานในบางฤดู สาธารณูปโภคไม่เพียงพอต่อความต้องการและไม่ทั่วถึง

(2) ปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ได้แก่ ประชาชนขาดการศึกษาต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการพัฒนาอาชีพ ผู้ด้อยโอกาสในสังคมยังไม่ได้รับการดูแลจากรัฐอย่างทั่วถึง ประชาชนขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(3) ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบุกรุกแผ้วถางที่ดินป่าสงวนเพื่อใช้เป็นที่ดินทำกิน การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า พื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์

จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น หากนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ดำเนินไปในทางสายกลาง และความไม่ประมาทในการครองชีพ โดยคำนึงถึง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความ

พอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ให้คนในชุมชนมีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม มีความ อดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก ภายนอกได้เป็นอย่างดี ด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่น ความรู้ของภูมิปัญญาผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้สูงอายุในชนบทที่เคยมีบทบาทในการถ่ายทอดคุณธรรมและ วัฒนธรรมให้แก่ลูกหลาน และเป็น วยที่ควรจะได้รับ การดูแลเอาใจใส่จากลูกหลาน และความช่วยเหลือ การสร้างองค์ความรู้ และ องค์การแห่งการเรียนรู้จากภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจการศึกษาเพื่อต้องการศึกษาสภาพและปัญหาอาชีพ ของอุตสาหกรรมในครอบครัว ค้นหาแนวทางในการแก้ไขที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร พร้อมทั้งต้องการจัดทำหลักสูตรสำหรับการ ฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว การให้บริการ ให้คำปรึกษาแนะนำเชิงลึกด้านการ ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมแก่คนในชุมชน ให้คำปรึกษาด้านแหล่งเงินทุนและการทำบัญชีของ ครัวเรือน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำด้านบรรจภัณฑ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 ศึกษาเพื่อต้องการศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัด ยโสธร
- 1.2.2 ค้นหารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร
- 1.2.3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร
- 1.2.4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่คนในชุมชน อำเภอเมืองยโสธร อำเภอยางชุมน้อย อำเภอทรายมูล อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอคำชะโนด อำเภอป่าติ้ว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอกุดรัง อำเภอเลิงนกทา และอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร จำนวน 539,284 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่คนในชุมชน ได้แก่คนในชุมชน อำเภอเมืองยโสธร อำเภอยางชุมน้อย อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอคำชะโนด อำเภอป่าติ้ว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอกุดรัง อำเภอเลิงนกทา และอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร จำนวน 400 คน ตามเกณฑ์ตารางของ Taro Yamane

1.3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ อุดสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

1.4 วิธีดำเนินการ วิจัยโดยสรุป

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ใช้วิธีวิจัยและพัฒนา(Research and Development) แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่คนในชุมชน จังหวัดยโสธร
- 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่คนในชุมชน จังหวัดยโสธร

1.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

1.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงด้วยตนเอง และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามโดยให้ส่งกลับทางไปรษณีย์

1.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล LISREL

1.5 นิยามคำศัพท์

อุตสาหกรรมในครอบครัว หมายถึง อุตสาหกรรมที่สมาชิกในครอบครัวสามารถช่วยกันทำและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การส่งเสริมความเป็นอยู่ของคนในชุมชน จังหวัดยโสธร โดยคนในชุมชนเข้าร่วมมือและริเริ่มดำเนินงานเอง และสามารถนำมาสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนได้

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง “เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานและพระราชดำริเพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต” ประกอบด้วย 3 ห่วง ได้แก่ 1) ความพอเพียง 2) ความมีเหตุผล 3) ภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1) มีความรู้ และ 2) มีคุณธรรม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการการพัฒนา รูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร และเป็นต้นแบบที่ดีแก่ประชาชนในการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

1.6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริม และเผยแพร่การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนา รูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร

1.6.3 ทำให้ได้แนวทางการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.6.4 ทำให้ความรู้จากการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปเผยแพร่ให้แก่ภาคประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและสร้างอาชีพอย่างสุจริต

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ และได้นำเสนอเป็น 4 ตอน คือ

- (1) อาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (2) พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
- (3) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (4) จังหวัดยโสธร
- (5) การฝึกอบรม
- (6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 อาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว(<http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/42033/42033-1.htm>)

2.1.1 ความหมายของครอบครัว

1) **ครอบครัว(Family)** หมายถึง กลุ่มคนซึ่งประกอบด้วยบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป มีความเกี่ยวข้องผูกพันกันทางสายโลหิต การสมรสหรือการรับเอาไว้(เช่น บุตรบุญธรรมคนใช้ คนสวน) และอาศัยอยู่ด้วยกันเป็นครัวเรือน(Loudon and Della Bitta : 1993) ครอบครัวอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ครอบครัวเดี่ยว กับครอบครัวขยาย

2) **ครอบครัวเดี่ยว(Nuclear or Conjugal Family)** ได้แก่ ครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่และลูกๆ อาศัยอยู่ด้วยกัน

3) **ครอบครัวขยาย(Extended or Consanguine Family)** ได้แก่ ครอบครัวที่ประกอบด้วย ครอบครัวเดี่ยว รวมกับเครือญาติอื่นๆ อาศัยอยู่ด้วยกัน เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลูกพี่ลูกน้อง ลูกเขย ลูกสะใภ้ เป็นต้น

2.1.2 ประเภทและลักษณะของอาชีพ

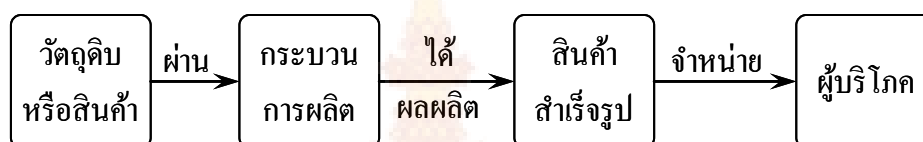
อาชีพ หมายถึง การทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบการที่ไม่เป็น โทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการแตกต่างกันไป

การแบ่งประเภทของอาชีพ สามารถจัดแบ่งตามลักษณะได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แบ่งตามเนื้อหาวิชาของอาชีพ และแบ่งตามลักษณะของการประกอบอาชีพ

1) **การแบ่งอาชีพตามเนื้อหาวิชาของอาชีพ** สามารถจัดกลุ่มอาชีพตามเนื้อหาวิชาได้ ดังนี้

1.1) อาชีพเกษตรกรรม ถือว่าเป็นอาชีพหลัก และเป็นอาชีพสำคัญของประเทศ ปัจจุบันประชากรของไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ยังประกอบอาชีพนี้อยู่ อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพเกี่ยวเนื่องกับการผลิต และการจัดจำหน่ายสินค้าและ บริการทางด้านการเกษตรซึ่งผลผลิตทางการเกษตรนอกจากใช้ในการบริโภค เป็นส่วนใหญ่แล้วยังใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตทางอุตสาหกรรมอีกด้วย อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ

1.2) อาชีพอุตสาหกรรม การทำอุตสาหกรรม หมายถึง การผลิตสินค้าอันเนื่องมาจาก การนำเอาวัสดุ หรือสินค้าบางชนิดมาแปรสภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช่มากขึ้น กระบวนการประกอบการอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนของกระบวนการผลิต มีปัจจัยมากมายนับตั้งแต่แรงงาน เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ เงินทุน ที่ดิน อาคาร รวมทั้งการบริหารจัดการ

การประกอบอาชีพอุตสาหกรรมแบ่งตามขนาด ได้ดังนี้

1.2.1) อุตสาหกรรมในครอบครัว เป็นอุตสาหกรรมที่ทำกันในครัวเรือน หรือภายในบ้าน ใช้แรงงานคนในครอบครัวเป็นหลัก บางทีอาจใช้เครื่องจักรขนาดเล็กช่วยในการผลิต ใช้วัตถุดิบ วัสดุที่ได้ในท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยในการผลิตอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอผ้า การจักสาน การทำร่ม การทำอิฐมอญ ฯลฯ ลักษณะการดำเนินงาน ไม่เป็นระบบเท่าใดนัก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีแบบง่ายๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีการลงทุนไม่มากนัก

1.2.2) อุตสาหกรรมขนาดย่อม เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างคนงานมากกว่า 50 คน ใช้เงินทุนดำเนินการไม่เกิน 10 ล้านบาท อุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ โรงกลึง อุ้งซ่อมรถ โรงงานทำขนมปัง โรงสีข้าว เป็นต้นในการดำเนินงานของอุตสาหกรรม ขนาดย่อมมีกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อน ใช้แรงงานที่มีฝีมือไม่มากนัก

1.2.3) อุตสาหกรรมขนาดกลาง เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างคนงานมากกว่า 50 คน แต่ไม่เกิน 200 คน ใช้เงินทุนดำเนินการมากกว่า 10 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท อุตสาหกรรมขนาดกลาง ได้แก่ อุตสาหกรรมทอกระสอบ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น การดำเนินงานของอุตสาหกรรมขนาดกลางต้องมีการจัดการที่ดี แรงงานที่ใช้ ต้องมีทักษะความรู้ ความสามารถในการกระบวนการผลิตเป็นอย่างดี เพื่อที่จะได้สินค้าที่มีคุณภาพระดับเดียวกัน

1.2.4) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมที่มีคนงานมากกว่า 200 คนขึ้นไป เงินทุน ในการดำเนินการมากกว่า 200 ล้านบาท อุตสาหกรรมขนาดใหญ่

ได้แก่อุตสาหกรรมผลิตแบตเตอรี่ อุตสาหกรรมถลุงเหล็ก เป็นต้น อุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีระบบการจัดการ ที่ดี ใช้คนที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถเฉพาะด้าน หลายสาขา เช่น วิศวกรรม อิเล็กทรอนิกส์ ในการดำเนินงานผลิตมีกรรมวิธีที่ยุ่งยาก ใช้เครื่องจักร คนงาน เงินทุน จำนวนมาก ขึ้น มีกระบวนการผลิตที่ทันสมัยและผลิตสินค้าได้ทีละมากๆ

1.3 อาชีพพาณิชยกรรมและอาชีพบริการ

1.3.1) อาชีพพาณิชยกรรม เป็นการประกอบอาชีพที่เป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้ากับเงิน ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นการซื้อมาและขายไป ผู้ประกอบอาชีพทางพาณิชยกรรมจึงจัดเป็นคนกลาง ซึ่งทำหน้าที่ซื้อสินค้าจากผู้ผลิตและนำมาขายต่อให้แก่ผู้บริโภค ประกอบด้วย การค้าส่งและการค้าปลีก โดยอาจจัดจำหน่าย ในรูปของการขายตรงหรือขายอ้อม

1.3.2) อาชีพบริการ หมายถึง อาชีพที่ทำให้เกิดความพอใจแก่ผู้ซื้อ การบริการอาจเป็นสินค้าที่มีตัวตน หรือไม่มีตัวตนก็ได้ การบริการที่มีตัวตน ได้แก่ บริการขนส่ง บริการทางการเงิน ส่วนบริการที่ไม่มีตัวตน ได้แก่ บริการท่องเที่ยว บริการรักษาพยาบาล เป็นต้น

1.3.3) อาชีพพาณิชยกรรม จึงเป็นตัวกลางในการขายสินค้า หรือบริการต่างๆ นับตั้งแต่การนำวัตถุดิบจากผู้ผลิตทางด้านเกษตรกรรม ตลอดจนสินค้าสำเร็จรูป จากโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งคหกรรม ศิลปกรรม หัตถกรรม ไปให้ผู้ซื้อ หรือผู้บริโภค อาชีพพาณิชยกรรมจึงเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ทุกอาชีพ ในการประกอบอาชีพพาณิชยกรรม หรือบริการ ผู้ประกอบอาชีพจะต้องมีความสามารถในการจัดหา มีความคิดริเริ่ม และมีคุณธรรม จึงจะทำให้การประกอบอาชีพเจริญก้าวหน้า

1.3.4) อาชีพคหกรรม การประกอบอาชีพคหกรรม ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการประกอบ อาหาร ขนม การตัดเย็บ การเสริมสวย ตัดผม เป็นต้น

1.3.5) อาชีพหัตถกรรม การประกอบอาชีพหัตถกรรม ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับงานช่าง โดยการใช้มือในการผลิตชิ้นงานเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ อาชีพจักสาน แกะสลัก ทอผ้าด้วยมือ ทอเสื่อ เป็นต้น

1.3.6) อาชีพศิลปกรรม การประกอบอาชีพศิลปกรรม ได้แก่ อาชีพเกี่ยวข้องกับการแสดงออกในลักษณะต่างๆ เช่น การวาดภาพ การปั้น การดนตรี ละคร การโฆษณา ถ่ายภาพ เป็นต้น

2) ลักษณะของการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ อาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้าง

2.1) อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบการดำเนินการด้วยตนเอง แต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นกลุ่ม อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้คนจำนวนมาก แต่หากมี

ความจำเป็นอาจมีการจ้างคนอื่นมาช่วยงานได้ เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุน และจำหน่ายเอง คิดและตัดสินใจด้วยตนเองทุกเรื่อง ซึ่งช่วยให้การพัฒนางานอาชีพ เป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ การประกอบอาชีพอิสระ เช่น ขายอาหาร ขายของชำ ซ่อมรถจักรยานยนต์ ฯลฯ ในการประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการเรื่อง การบริหาร การจัดการ เช่น การตลาด ทำเลที่ตั้ง เงินทุน การตรวจสอบและประเมินผล เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องมีความอดทน ต่องานหนัก ไม่ถอยต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และมองเห็นภาพ การดำเนินงานของตนเองได้ทะลุปรุโปร่ง

2.2) อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพที่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการ โดยตัวเอง เป็นผู้รับจ้างทำงานให้ และได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือน โดยได้รับค่าตอบแทนเป็น เงินเดือน หรือค่าตอบแทนที่คิดตามชิ้นงานที่ทำได้ อัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับข้อกำหนด ของเจ้าของ สถานประกอบการ หรือนายจ้าง การทำงานผู้รับจ้างจะทำอยู่ภายในโรงงาน ตามเวลาที่นายจ้าง กำหนด การประกอบอาชีพรับจ้างในลักษณะนี้มีข้อดีคือ ไม่ต้องเสี่ยงกับการลงทุน เพราะลูกจ้างจะ ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่นายจ้างจัดไว้ให้ทำงานตามที่นายจ้างกำหนด แต่มีข้อเสีย คือ มักจะเป็นงานที่ ทำซ้ำๆ เหมือนกันทุกวัน และต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของนายจ้าง ในการประกอบอาชีพรับจ้าง นั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้ประกอบอาชีพ รับจ้างมีความเจริญก้าวหน้าได้ เช่น ความรู้ ความชำนาญในงาน มีนิสัยการทำงานที่ดี มีความกระตือรือร้น มานะ อดทน ในการทำงาน ยอมรับ กฎเกณฑ์และเชื่อฟังคำสั่ง มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ ดี รวมทั้ง สุขภาพอนามัยที่ดี อาชีพต่างๆ ในโลกมีมากมาย หลากหลายอาชีพ ซึ่งบุคคลสามารถจะ เลือกประกอบ อาชีพได้ตามความถนัด ความต้องการ ความชอบและความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ ประเภทใด จะเป็นอาชีพอิสระ หรืออาชีพรับจ้าง ถ้าหากเป็นอาชีพที่สุจริตย่อมจะทำให้ เกิดรายได้มาสู่ตนเอง และครอบครัว ถ้าบุคคลผู้นั้นมีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน ตลอดจน มีความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับ อาชีพต่างๆ จะทำให้มองเห็นโอกาสในการเข้าสู่อาชีพ และพัฒนาอาชีพใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ

3) เส้นทางประกอบอาชีพ

เส้นทางประกอบอาชีพเป็นการมองเห็น โอกาสและอนาคตของ ความสามารถที่จะนำมาประกอบอาชีพได้ซึ่งเป็น หัวใจสำคัญของการประกอบอาชีพ หากผู้ใด ประกอบอาชีพ ตามที่ตลาดต้องการ และเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น ผู้นั้นย่อม มีโอกาสประสบความสำเร็จที่สามารถพัฒนาตนเองให้มองเห็นเส้นทางประกอบอาชีพ ดังนี้

3.1) ความชำนาญจากงานที่ทำในปัจจุบันการงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันจะเป็นแหล่งความรู้ ความคิดที่จะช่วยให้มองเห็นเส้นทางอาชีพโดยเฉพาะผู้ที่มีความชำนาญ ทางด้าน การทำอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ต่อท่อประปา ช่างไม้ ช่างปูนกระเบื้อง เป็นต้น ซึ่ง ความสามารถ นำความชำนาญดังกล่าวมาพัฒนาและประกอบ เป็นอาชีพได้

3.2) ความชอบ ความสนใจส่วนตัว หรืองานอดิเรก เป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้มองเห็น เส้นทาง บุคคลเหล่านี้อาจจะพัฒนางานที่ชอบ งานอดิเรกได้กลายเป็นอาชีพหลัก ที่ทำรายได้ เป็นอย่างดี

3.3) การฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่างๆ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคล กลุ่มต่างๆ เป็นแหล่งความรู้และก่อให้เกิดความคิดริเริ่มเป็นอย่างดี การได้พูดคุยกับบุคคลต่างๆ จะช่วยให้การวิเคราะห์ความคิดชัดเจนขึ้น ช่วยให้มองไปข้างหน้าได้อย่างรอบคอบ ก่อนที่จะลงมือทำงานจริง

3.4) การศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ การดูวิดีโอ ฟังวิทยุ ดูรายการโทรทัศน์ เป็นต้น จะช่วยทำให้เกิดความรู้และความคิดใหม่ๆ ได้

3.5) ข้อมูล สถิติ รายงาน ข่าวสารจากหน่วยราชการและเอกชน รวมทั้ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในการมองหาช่องทางในการประกอบอาชีพ ผู้ที่จะมองหาอาชีพ พัฒนาอาชีพจึงควรให้ความสนใจในข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อติดตามให้ทันต่อเหตุการณ์ แล้วนำมาพิจารณา ประกอบการตัดสินใจในการประกอบอาชีพ

4) การศึกษาและสำรวจอาชีพ

อาชีพแต่ละอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพอิสระ หรืออาชีพรับจ้าง ย่อมมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้าน ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ตลอดจนคุณลักษณะเฉพาะ ของผู้ประกอบการสำหรับอาชีพ นั้น ในการประกอบอาชีพของแต่ละคนย่อมมีจุดเริ่มต้น ระยะเวลาของการประกอบอาชีพการใช้ความรู้ ความสามารถ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนแนวทางการพัฒนาอาชีพ แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภท และลักษณะ ของการประกอบอาชีพ ก่อนการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ แล้วสามารถประสบความสำเร็จได้ ควรได้มีการศึกษาข้อมูลต่างๆ จากผู้ที่ดำเนินการประกอบอาชีพนั้นๆ อยู่ก่อนแล้ว เพื่อจะนำเอาข้อมูลที่เป็นความรู้ หรือประสบการณ์ เหล่านั้นมาประกอบ การพิจารณา และเป็นแนวทางในการดำเนินงานของตนเองต่อไป

สำรวจอาชีพและการศึกษาอาชีพอิสระ มีแนวทางในการศึกษาดังนี้

4.1) ประวัติส่วนตัวของผู้ประกอบอาชีพ เพื่อให้ทราบถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ตลอดจนคุณลักษณะที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

4.2) ระยะเวลาของการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทราบถึงสภาวะ และความมั่นคง

4.3) จุดเริ่มต้น/มูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทราบถึงเหตุผล ที่มาของการตัดสินใจประกอบอาชีพดังกล่าว

4.4) การเตรียมตัวก่อนการประกอบอาชีพเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการเตรียมพร้อมในด้านต่างๆ

4.5) การดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงวิธีการ หรือขั้นตอนของการดำเนินงาน ในการประกอบอาชีพ

4.6) การเสริมสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาอาชีพ

4.7) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหา

4.8) แนวคิดในการขยายกิจการ เพื่อให้ทราบถึงวิสัยทัศน์ในการทำงาน การปรับปรุง และพัฒนางานอาชีพ

5) แนวทางการส่งเสริมอาชีพ(กรมการพัฒนาชุมชน : 2540)

แนวทางการส่งเสริมอาชีพ สามารถทำได้ดังนี้

5.1) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมุ่งเน้นการพัฒนาคน (กลุ่ม) ในชุมชนชนบทให้มีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงอาชีพของตนเองให้ดีขึ้นทั้งด้านการลงทุน การผลิต การจัดการและการตลาด

5.2) การส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพให้คำนึงถึงอาชีพเดิม และทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นหลัก

5.3) การส่งเสริมอาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้แก่ประชาชน

5.4) การพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้นั้นจะต้องยึดหลัก “การตลาดนำการผลิต”

5.5) การพัฒนาอาชีพให้เน้นการแปรรูปผลิตผลต่างๆ และให้มีกลุ่มสตรีแม่บ้านเป็นแกนหลัก

5.6) ให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือกลุ่มสะสมทุนอื่นๆ เป็นแหล่งเงินทุนที่สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการลงทุนของกลุ่มเองในลักษณะทุนเรือนหุ้น

5.7) การบริหารงานหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มให้กลุ่มเป็นผู้ตัดสินใจเอง เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลและช่วยเหลือด้านวิชาการเท่านั้น นอกจากนั้นยังส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพต่างๆ การบริหารเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ที่ทางราชการสนับสนุนให้คงอยู่และสามารถใช้หมุนเวียนดำเนินงานต่อเนื่อง

5.8) มีการรวมตัวของผู้นำอาชีพก้าวหน้าระดับจังหวัดทุกรุ่น เพื่อระดมความคิดและการปฏิบัติในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของประชาชนให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

6) วิธีการพัฒนากลุ่มอาชีพ

วิธีการพัฒนากลุ่มอาชีพ มีดังนี้

6.1) เตรียมข้อมูลกลุ่มอาชีพและกลุ่มการผลิตที่มีศักยภาพ โดยรวบรวมข้อมูลผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพจากจังหวัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มอาชีพ ศักยภาพของกลุ่มการผลิต และภาคธุรกิจเอกชน

6.2) จัดหาตลาดให้แก่ผลิตภัณฑ์ของชุมชนทั้งที่เป็นลานสินค้าชุมชน เครือข่ายของร้านค้าชุมชนภาคธุรกิจเอกชน

6.3) ปรับปรุงทักษะและคุณภาพของผลิตภัณฑ์จากชุมชน เพื่อให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับทางด้านมาตรฐานของคุณภาพ

6.4) สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพในชนบท เพื่อสร้างกระบวนการเรียนและการจ้างงานในชนบทให้มากขึ้น

6.5) เสนอข้อมูลของกลุ่มอาชีพให้ภาคธุรกิจพิจารณาเพื่อกำหนดผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่ต้องการซื้อ ตลอดจนกำหนดคุณภาพที่ต้องการ ดังนั้น หากกลุ่มอาชีพที่ไม่สามารถผลิตสินค้าได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ ภาคราชการจะต้องให้การสนับสนุนแก่กลุ่มอาชีพ เช่น พัฒนาฝีมือ พัฒนาทักษะ จัดหาแหล่งเงินทุนและวัตถุดิบ เป็นต้น

6.6) ประสานให้กลุ่มอาชีพและภาคธุรกิจได้พบกันเพื่อทำการตกลงเบื้องต้นในด้านคุณภาพ รูปแบบ ปริมาณ การบริหารจัดการ และการตกลงทำธุรกิจร่วมกัน

6.7) ประสานภาคอุตสาหกรรมโดยผ่านชุมชน หรือกลุ่มอาชีพ เพื่อให้มีการกระจายการผลิตไปสู่ชนบท เช่น การกระจายให้กลุ่มในชุมชนผลิตชิ้นส่วนต่างๆ ของอุตสาหกรรมโดยคำนึงถึงรายได้มาตรฐานการทำงานและสิ่งแวดล้อม

6.8) หากกลุ่มอาชีพใดที่ไม่สามารถผลิตสินค้าได้คุณภาพในระดับที่ภาคธุรกิจต้องการหรือมีจำนวนจำกัด ภาคราชการจะต้องให้การสนับสนุนแก่กลุ่มอาชีพ เช่น พัฒนาฝีมือ เพิ่มทักษะ จัดหาแหล่งเงินทุน วัตถุดิบ และการบริหารจัดการ เป็นต้น

7) แนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพ(สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ : 2544)

แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชนชนบท การที่จะให้ชาวบ้านในชนบทมารวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจวิถีชีวิตของคนในชุมชนชนบทเหล่านั้นก่อน และจะต้องเป็นความต้องการของคนเหล่านั้นจริงๆ จึงจะทำให้กลุ่มอาชีพต่างๆ เหล่านั้นพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนและกระบวนการสร้างกลุ่มอาชีพต่างๆ จะต้องปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

7.1) สร้างกระบวนการเรียนรู้โดยการอบรมให้สมาชิกกลุ่มได้มีความรู้ความเข้าใจก่อน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคน

7.2) การดำเนินการจะต้องมีลักษณะเอื้ออาทรต่อกัน และให้โอกาสสำหรับผู้ด้อยโอกาส ในการพัฒนากลุ่มอาชีพใดๆ ในชุมชนชนบทส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสอยู่เสมอ

7.3) ผู้นำจะต้องเสียสละสูง การสร้างกลุ่มอาชีพใดๆ จะต้องค้นหาผู้เสียสละและอุทิศตนในการทำงานมาเป็นผู้นำกลุ่มอาชีพให้ได้จึงจะช่วยให้กลุ่มสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน

7.4) การจัดตั้งธนาคารแรงงานเพื่อช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนแรงงานกันภายในกลุ่ม จากแนวทางที่กล่าวมาข้างต้นจะนำไปสู่ผลที่ได้รับของการพัฒนากลุ่มอาชีพ ซึ่งได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่างๆ ดังนี้

7.4.1) ผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสมากขึ้น

7.4.2) ความสามัคคีในชุมชนและการพึ่งตนเองของสมาชิกกลุ่มอาชีพ

7.4.3) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และลดปัญหาการอพยพแรงงานออกนอกพื้นที่

7.4.4) ลดปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน และลดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่

7.5) ปัจจัยที่จะเอื้อต่อการพัฒนากลุ่มและการขยายเครือข่าย ผลของการพัฒนากลุ่มอาชีพใดๆ นอกจากจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแล้ว ยังก่อให้เกิดผลดีต่อชุมชนในหลายๆ ด้าน ดังนี้

7.5.1) มีผู้นำกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็งและมีศักยภาพ

7.5.2) มีการใช้วัฒนธรรมชุมชน เช่น “การลงแขก” เป็นจุดเชื่อมประสาน

7.5.3) เกิดความสามัคคีในกลุ่ม

7.5.4) สามารถพึ่งพาตนเอง เนื่องจากสมาชิกกลุ่มอาชีพต่างๆ มีรายได้

7.5.5) สามารถรวมกลุ่มเกษตรกร/แม่บ้านและเครือข่าย

7.5.6) มีความหลากหลายของกิจกรรม

แนวคิดข้างต้นพอสรุปได้ว่าการพัฒนากลุ่มอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพจะต้องดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพของกลุ่มอาชีพนั้นๆ ก่อน เพื่อนำมาวิเคราะห์หา

แนวทางแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการของกลุ่มอาชีพนั้นๆ

2.2 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

2.2.1 ความหมายของชุมชน

ราชบัณฑิตยสถาน(2524) ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ 3 แนวดังนี้ กล่าวคือ 1)ชุมชน หมายถึง กลุ่มย่อยที่มีลักษณะหลายประการเหมือนกับลักษณะของสังคมแต่มีขนาดเล็กกว่า และมีความสนใจร่วมที่ประสานกันในวงแคบกว่า 2)ชุมชน หมายถึง เขตพื้นที่ ระดับของความคุ้นเคย และการติดต่อระหว่างบุคคล ตลอดจนพื้นฐานความยึดเหนี่ยวเฉพาะบางอย่างที่ทำให้ชุมชนต่างไปจากกลุ่มเพื่อนบ้าน ชุมชนมีลักษณะทางเศรษฐกิจเป็นแบบเลี้ยงตนเองที่จำกัดมากกว่าสังคม แต่ภายในวงจำกัดเหล่านั้นย่อมมีการสังสรรค์ใกล้ชิดกว่า และมีความเห็นอกเห็นใจลึกซึ้งกว่า อาจมีสิ่งเฉพาะบางประการที่ผูกพันเอกภาพ เช่น เชื้อชาติ ต้นกำเนิดเดิมของชาติหรือศาสนา และ 3)ชุมชน หมายถึง ความรู้สึกและทัศนคติทั้งมวลที่ผูกพันปัจเจกบุคคลให้รวมเข้าเป็นกลุ่ม

กาญจนา แก้วเทพ(2538) กล่าวว่า “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีฐานะและอาชีพที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะของการใช้ชีวิตร่วมกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปสู่ระดับเครือข่าย จนถึงระดับหมู่บ้านและระดับเกินหมู่บ้านและผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมีความรู้สึกว่าเป็นคนชุมชนเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีการดำรงรักษาคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนาถ่ายทอดไปยังลูกหลานอีกด้วย

จิตติ มงคลชัยอรัญญา(2540) กล่าวถึง “ชุมชน” โดยสรุปว่า “ชุมชน” ประกอบไปด้วยระบบความสัมพันธ์ของคน ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ อาชีพ ระบบการเมือง ระบบการปกครอง โครงสร้างอำนาจ รวมถึงระบบนิเวศน์วิทยา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีด้านต่างๆ ซึ่งระบบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มีความเชื่อมโยงกันชนิดที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ประเวศ วะสี(2540) ได้ให้ความหมายของ “ชุมชน” โดยเน้น “ความเป็นชุมชน” ว่าหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ มีการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

สำหรับนักวิชาการต่างประเทศ คำว่า Community มีความหมายในภาษาไทยว่า “ชุมชน” ถ้าพิจารณาคำภาษาอังกฤษ “Com” มีความหมาย = together และ จะเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับใกล้เคียงอีกหลายคำ เช่น Communal ของชุมชนเพื่อชุมชน Common = ร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย Commune = ความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด

พจนานุกรม Oxford Advanced Learner's Dictionary English(1994) ได้ให้ความหมายของ ชุมชน ว่าหมายถึง กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งหนึ่ง มีความรู้สึกร่วมกันเป็นพวกเดียวกัน มีศรัทธา ความเชื่อ เชื้อชาติ การงาน หรือมีความรู้สึกร่วมกันคิด ความสนใจที่คล้ายคลึงกัน มีการเกื้อกูลการเป็นอยู่ร่วมกัน

จะเห็นได้ว่า ความหมายของชุมชนนั้นไม่จำกัดแน่นอนตายตัว อาจพิจารณาได้หลายแง่มุม อาทิ ประชญา กายภาพ สังคมวิทยา จิตวิทยา และอาจสรุปได้ว่า “ชุมชน” มีความหมายทั้งรูปธรรมและนามธรรม

ในความหมายของชุมชนเชิงรูปธรรมจำกัดอยู่กับความหมายที่ให้ความสำคัญกับอาณาบริเวณทางภูมิศาสตร์หรือบริเวณบ้านเล็กๆ ที่มักนึกถึงหมู่บ้านเท่านั้น

ในความหมายเชิงนามธรรม “ชุมชน” เป็นคำที่มีการนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางและใช้ในลักษณะแตกต่างกันออกไป จึงมีอาจกล่าวได้ว่า “ชุมชน” เป็นคำที่มีความหมายแน่นอนตายตัวเพียงประการเดียว การไม่ยึดติดกับความหมายแคบๆ ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะช่วยให้เกิดทรรศนะอันกว้างขวางในการพิจารณาสิ่งต่างๆ ได้หลายแง่มุมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาแนวคิดและความหมายของชุมชนในทัศนะของการพัฒนาชุมชนก็ควรจะศึกษาถึงความหมายที่เป็นรากฐานและเอื้อต่อการปฏิบัติงานร่วมกันกับสมาชิกของชุมชนต่อไปด้วย

2.2.2 ความหมายของการพัฒนาชุมชน

สุวิทย์ ยี่วรพันธ์(2509) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ โดยประชาชนเข้าร่วมมือและริเริ่มดำเนินงานเอง และสรุปความหมายของการ “พัฒนาชุมชน” ไว้ดังนี้ คือ

- 1) การปรับปรุงส่งเสริมให้ชุมชนหนึ่งดีขึ้นหรือมีวิวัฒนาการดีขึ้น
- 2) การส่งเสริมให้ชุมชนนั้นๆ มีวิวัฒนาการดีขึ้น คือ เจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

- 3) การพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องพัฒนาทางด้านวัตถุและพัฒนาด้านจิตใจ

- 3.1) การพัฒนาด้านวัตถุ คือ การสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดมีหรือเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เห็น โดยแจ้งชัด เช่น การส่งเสริมด้านการผลิตผล การส่งเสริมระบบขนส่ง การคมนาคม การชลประทาน และด้านอื่นๆ

- 3.2) การพัฒนาด้านจิตใจ คือ การสร้างความเจริญ โดยมุ่งจะให้การศึกษอบรมประชาชน ซึ่งรวมทั้งการให้การศึกษาตามโรงเรียน มหาวิทยาลัย ตามโครงการของกระทรวงศึกษาธิการและการศึกษานอกระบบโรงเรียน

- 4) การพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ โดยประชาชนเข้าร่วมมือและริเริ่มดำเนินงานเอง

2.2.3 ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน

“เศรษฐกิจ” เป็นเรื่องของการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิตโดยผ่านกระบวนการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลผลิตซึ่งกันและกัน

ดังนั้นคำว่า “เศรษฐกิจชุมชน” จึงหมายถึง ระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น ที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางเศรษฐกิจ ตัวเลขรายได้ รายจ่าย การผลิต และการบริโภคเท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็น ส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต และรวมถึงระบบคุณค่า เศรษฐกิจชุมชนจะไม่เน้นการแข่งขัน แต่จะเน้นให้ความสำคัญกับความร่วมมือซึ่งกันและกัน แต่จะเป็นการผสมผสานระหว่างตัวเลขทางเศรษฐกิจกับตัวชี้วัดทางสังคม และตัวชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ด้วย

เศรษฐกิจชุมชนเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากสำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าหรือซื้อจากตลาด ลดรายจ่ายให้เหลือน้อยลง ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มรายได้นั่นเอง นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง

จากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จึงเป็นแผนที่ดำเนินการในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของประเทศ ที่จำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น และมุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤต พร้อมทั้งวางรากฐานการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายใน ประเทศให้มีความเข้มแข็ง มีเสถียรภาพ และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน จะต้องให้ความสำคัญลำดับสูงกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสถานะผู้นำร่วมกันในทุกกระดับ ในอันที่จะสร้างพลังร่วมกันให้เกิดค่านิยมใหม่ในสังคม ที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการประเทศใหม่ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งหมดนี้ เป็นข้อสรุปจากหน่วยงานของรัฐบาลเพื่อให้เห็นสภาพปัญหาที่เป็นผลจากการพัฒนา กล่าวโดยสรุปก็คือว่า หลังจากพัฒนาประเทศตามแนวทางตะวันตกมากกว่า 40 ปีแล้ว ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ที่สำคัญหลายประการ อาทิ เช่น

- 1) ปัญหาความยากจน การว่างงาน และการกระจายรายได้
- 2) ปัญหาการพึ่งพาเงินทุน ทุน และเทคโนโลยีจากต่างชาติ
- 3) ปัญหาการใช้ทรัพยากร และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 4) ปัญหาความอ่อนแอของสังคม การตกอยู่ใต้กระแสวัตถุนิยม สืบเนื่องไปเป็นปัญหาศีลธรรมและปัญหาสังคมต่างๆ

ดังนั้นการพัฒนา เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากความสนใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากการสังเกตปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งอธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า

สังคมและวัฒนธรรมของมนุษยชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วยสาเหตุต่างๆ หลายประการ ดังต่อไปนี้ คือ

- 1) การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ(Physical Environment)
- 2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร(Population Change)
- 3) การอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกัน(Isolation and Contact)
- 4) โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม(Social and Cultural Structure)
- 5) ระดับของความรู้และเทคโนโลยี(Knowledge and Technology)

จากปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผ่านมา เราจะพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงจึงต้องทำความเข้าใจทั้งในด้านทิศทางของการเปลี่ยนแปลง(Direction) ขนาดของการเปลี่ยนแปลง(Magnitude) ระยะเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลง(Time) สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลง(Change & Resistance to Change)

การพัฒนาชุมชนที่สำคัญและแตกต่างจากแนวคิดที่ยึดถือปฏิบัติกันในการพัฒนาทั่วไปอย่างน้อยที่สุดตามประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก การพัฒนาและการพัฒนาชุมชนนั้น ถึงแม้ว่าจะไม่ปฏิเสธความเชื่อมั่นอย่างแน่นแฟ้นเกี่ยวกับศักยภาพตลอดจนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ แต่ปฏิเสธไม่ยอมรับสิ่งที่ค้านกับตรรกศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นจริงสากลของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยอมรับในความไม่เท่าเทียมกันด้านศักยภาพของมนุษย์ ทั้งทางด้านกายภาพ สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด การเรียนรู้ การปรับตัว วิสัยทัศน์ การแก้ปัญหา วุฒิภาวะทางปัญญาและอารมณ์ และอื่นๆ ความไม่เท่าเทียมกันในด้านต่างๆ ของมนุษย์นี้เองที่น่าจะเป็นเหตุผลประการหนึ่ง ซึ่งอธิบายได้ถึงการประจักษ์ต่อความผิดพลาดและล้มเหลวในภายหลังของการพัฒนาประเทศ หลังจากที่ได้เดินตามร่องรอยความคิดที่ผู้นำทางความคิดแต่ละยุคสมัยกำหนดให้ด้วยวัฒนธรรมแห่งการยอมรับ อันเป็น วัฒนธรรมพื้นฐานของสังคมไทยโดยขาดการพิจารณาและการโต้แย้งวิพากษ์อย่างมีเหตุผล ดังกล่าวมาแล้ว

ประเด็นที่สอง ด้วยเหตุผลรวมทั้งความเชื่อในความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์นี้เองที่ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างทางด้านสติปัญญา รวมทั้งศักยภาพด้านต่างๆ ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม จึงทำให้ไม่สามารถปฏิเสธความจริงของพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งเคยเป็นมานับตั้งแต่ยุคเริ่มต้นเผ่าพันธุ์มนุษย์จนกระทั่งปัจจุบัน คือ ทุกองค์ประกอบของสังคมมนุษย์จะต้องมีผู้นำ(Leader) และผู้ตาม(Follower) เสมอ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางความคิด ผู้นำทางการบริหารประเทศ ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรม การศึกษา และอื่นๆ ก็ตาม ความเข้าใจในการไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยว การร่วมมือ การช่วยเหลือ การพึ่งพา ความขัดแย้ง การผสมผสานและแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่เป็น

ขบวนการพื้นฐานทางสังคมนี้เองที่ทำให้เกิดการต่อสู้ ช่วงชิงสิทธิอำนาจ ชัยชนะ ความพ่ายแพ้ สงคราม การขูด การแสวงหาผลประโยชน์ การรุกราน (Penetration) ระหว่างคนตั้งแต่ 2 กลุ่ม สองชาติ สองวัฒนธรรมขึ้นไป จนส่งผลไปถึงความเข้าใจในรวมทั้งการก่อกำเนิดของความคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาและกระบวนการพัฒนาชุมชน ซึ่งในความหมายหนึ่งก็คือ กระบวนการที่มีเป้าหมายในอันที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งแน่นอนว่ากระบวนการดังกล่าวและ ไม่อาจปฏิเสธเหตุผลพื้นฐานของการที่จะต้องมีส่วนในหลายๆ ด้านของกระบวนการพัฒนาหรือกระบวนการพัฒนาชุมชนได้

ประเด็นที่สาม การยอมรับความคิดตามประเด็นทั้งสองข้างต้น ทำให้การพัฒนาชุมชนมีลักษณะที่ให้น้ำหนักต่อการทำความเข้าใจในภาวะการก่อกำเนิด การคงอยู่ พลวัต การเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ อารยธรรม ความเป็นผู้นำ (Leadership) กระบวนการตัดสินใจ (Decision Making Process) การบริหารการจัดการ (Administration and Management) การวิเคราะห์ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ (Situational Analysis & Adaptation) และการวิเคราะห์ความไวต่อการเปลี่ยนแปลง (Sensitivity Analysis) ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่แตกแขนงมาจากความเข้าใจเบื้องต้นดังที่กล่าวมาแล้ว

การพัฒนาชุมชน จึงเป็นกระบวนการพัฒนาคน และสิ่งแวดล้อมที่มีขึ้นตอน โดยเริ่มต้นตั้งแต่การศึกษาชุมชน ดำเนินงานให้มากที่สุดที่ส่วนให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งวิธีการพัฒนาชุมชนซึ่งคน หน่วยการปกครอง วิวัฒนาการของชุมชน เพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ ของชุมชน การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับปัญหาและความต้องการของชุมชน การเตรียมการแก้ไขปัญหาลักษณะของแผนและ โครงการ การนำแผนและโครงการไปดำเนินงาน การประเมินผลงานและการทบทวนเพื่อแก้ไขปัญหาลักษณะที่เกิดขึ้นตามลำดับ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และส่งผลกระทบต่อกันและกันได้ ดังนั้นการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ จึงต้องมีความรอบคอบ และประการที่สำคัญจะต้อง มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการควบคุมติดตามโครงการและการตรวจสอบประเมินผลงาน เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด นอกจากนี้กระบวนการพัฒนาชุมชนในทุกขั้นตอนยังมีความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชนอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นจึงต้องมีการนำเทคนิคทางด้านการบริหารงานและการประสานงานมาใช้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งนับได้ว่ากระบวนการพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่ต้องนำทั้งศาสตร์และศิลปะมาใช้ในการดำเนินการ จึงจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นกระบวนการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนาน มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ โดยมี

เป้าหมายเพื่อลดหรือขจัดปัญหาความยากจน การว่างงาน การกระจายรายได้ พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการของสังคมไปในทางที่ดีขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็นและต้องตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสงวนทรัพยากรไว้ตอบสนองความจำเป็นของคนรุ่นต่อไปในอนาคต

2.3 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือ ภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน ความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

2.3.2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานและพระราชดำริเพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย มาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ซึ่งตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงครองราชย์ ทรงได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในพระราชกิจจาวัณน์ โดยทรงแสดงให้เห็นถึงความพอเพียงความพอดีในความเป็นอยู่ ทรงใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทางตลอดเวลา(สุเมธ ตันติเวชกุล : 2549) นอกจากนี้หลังวิกฤตเศรษฐกิจทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จักความ

พอประมาณ มีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี และตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท โดยตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน : 2549) ซึ่งเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีความเกี่ยวข้องตั้งแต่การวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งในส่วนบุคคลและองค์กร และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9(พ.ศ.2545-2549) จึงได้ัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการ โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจให้คล่อง และสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ขณะเดียวกันก็มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย และในปัจจุบันแผนพัฒนาฉบับที่ 10(2550-2554)ได้กำหนดให้มีการพัฒนาประเทศโดยมุ่งสู่การเป็น “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต

แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เนื่องจากปัจจุบันบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศ ตลอดจนการทบทวนผลการพัฒนาและสถานะของประเทศ ได้สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างการพัฒนาของประเทศที่ไม่สมดุล ไม่ยั่งยืน และอ่อนไหวต่อผลกระทบจากความผันผวนของปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนกระบวนการพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลาง บนพื้นฐานดุลยภาพเชิงพลวัตของการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุ กับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถ

ในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ

ทั้งนี้การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรู้” ในการพัฒนาในด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ยังได้ยึดถือความสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 อีกด้วย

เป้าหมายเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสร้างความสมดุล เพื่อความยั่งยืน หรือเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เพื่ออยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

สมดุล คือ การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น สมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจกับการเงิน สมดุลระหว่างคนกับสังคม และสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

ยั่งยืน คือ การเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว จำต้องสมดุลในทุกๆ ด้าน มีความยืดหยุ่น ปรับตัวทำให้มีภูมิคุ้มกัน เจริญเติบโตทางด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้ก้าวหน้า และพร้อมรับกระแสโลกาภิวัตน์(คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : 2549)

2.3.3 หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติแก่ประชาชน โดยยึดหลัก “ทางสายกลาง” ท่ามกลางมรสุมเศรษฐกิจที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ความพอเพียง เป็นการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ 1)ความพอประมาณ 2)ความมีเหตุผล และ 3)การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

1) ความพอประมาณ(Moderation) หมายถึง ความพอดี(Dynamic Optimum) ที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆ ของการกระทำ 3 ตัวอย่าง เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

2) **ความมีเหตุผล(Reasonableness)** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ ในมิติต่างๆ นั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ (Expected Results) อย่างรอบคอบ

3) **การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร(Self-Immunity)** เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตร การกระทำที่จะสามารถเรียกได้ว่า พอเพียง (Systematic And Dynamic Optimum) นั้น จึงไม่ใช่แค่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ

เงื่อนไขการตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้ง 2 เงื่อนไข คือ 1)เงื่อนไขความรู้ และ 2)เงื่อนไขคุณธรรม กล่าวคือ

1) **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ความรอบรู้ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการนำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

2) **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย ด้านจิตใจที่ตระหนักในคุณธรรมและความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาและในระดับปฏิบัติรอบคอบในการดำเนินชีวิตผลที่คาดว่าจะได้รับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและการพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี (<http://www2.doae.go.th/www/work/web/arune/self%20eff%202.htm>)

เศรษฐกิจพอเพียง อาจสรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

1) **ความพอเพียง** คือ รู้จักพอประมาณ พออยู่ พอมี พอกิน พอใช้ ประหยัด และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

2) **ความมีเหตุผล** คือ ตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดความพอเพียงต้องใช้เหตุผล และพิจารณาด้วยความรอบคอบ

3) **การมีภูมิคุ้มกันที่ดี** คือ เตรียมใจให้พร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

4) **การมีความรู้** คือ นำความรู้มาใช้ในการวางแผนและดำเนินชีวิต

5) **การมีคุณธรรม** คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.3.4 นิยามของคำที่เกี่ยวข้องเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอเพียง คือ ความพอดี ที่ไม่มากเกินไป หรือน้อยเกินไป

ความพอเพียง คือ จึงไม่ได้หมายถึงความเพียงพอ

ความพอเพียง คือ เป็นปรัชญาที่สอนให้ฉลาดเลือกแนวทางปฏิบัติที่เป็นสายกลาง คือ ไม่สุดขั้ว ทางใดทางหนึ่งและสามารถประยุกต์ ใช้ได้ทั้งระดับ บุคคล ครัวเรือน ชุมชน และประเทศ คือทุกมิติ ทุกสถานการณ์ และไม่ได้ปฏิเสธโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง คือ จึงไม่ได้ หมายถึงความเพียงพอ แต่ความไม่เพียงพอ นั้น ต้องบริหารจัดการอย่างมีเหตุผล ไม่ประมาท ใช้ความรู้ข้อมูล โดยเฉพาะสติปัญญา นำทางว่าจุดไหนที่พอเพียง

ความพอเพียง คือ จึงไม่ได้ปฏิเสธ ความรู้วิชาการ

ความพอเพียง คือ จึงไม่ได้ปฏิเสธ โลกาภิวัตน์

ความพอเพียง คือ เน้นให้องค์กรรู้จักใช้องค์ความรู้ของตนเอง ภูมิปัญญาของตนเอง

ความพอเพียง คือ สอนให้ฉลาดพอที่จะเลือกสรรเอาวิชาการใหม่ๆ มาต่อยอดสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์ความรู้

จากพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2541 “พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง”(http://www.prdnorth.in.th/The_King/justeconomic.php)

โดยกล่าวเป็นประเด็นหลักๆ ของความพอดี ได้แก่พอดีด้านจิตใจ หากทุกคนมีจิตใจที่เข้มแข็ง สำนึกดีต่อผลประโยชน์โดยรวม สำนึกต่อความเป็นมนุษย์ที่อยู่ร่วมบนผืนแผ่นดินเดียวกัน ก็จะนำไปสู่ความยั่งยืนร่วมกันได้พอดีด้านสังคมวัฒนธรรม ถึงแม้ว่าสังคมหรือวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติจะต่างกันก็ตามหากแต่ต่างคนต่างดูแลและอนุรักษ์ รวมถึงการฝึกกำลังเกื้อกูลต่อกันในสังคม และวัฒนธรรม ภาพที่แตกต่างกันก็สามารถสร้างความงดงามให้แก่สังคมและวัฒนธรรมได้โดยยั่งยืนพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความไม่พอดีในทรัพยากรธรรมชาติ ก็จะนำไปสู่สภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนอย่างไม่ที่สิ้นสุด แต่การเอาชนะทรัพยากรธรรมชาติสุดท้าย ธรรมชาติก็กลับมาชนะเราดังเช่นภัยธรรมชาติที่เคยปรากฏมาแล้ว พออดีด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน ความพอดีจึงเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จ เพราะทุกสิ่งที่เขาทำไม่พาลดเลย ทะลุเป้าพอดีและได้ประโยชน์สูงสุด ความพอดีจึงเป็นภารกิจที่ประณีตละเอียดอ่อนต้องใช้สติที่สมบูรณ์ ปัญญาที่แจ่มใส จึงจะบริหารให้เกิดความพอดีได้ ความพอดีหรือความเป็นกลางจะบริหารให้เกิดขึ้นได้อย่างไร หรือการที่จะทำให้เกิดความรู้ที่เที่ยงตรงได้นั้น ต้องฝึกจิตใจให้มี

ระเบียบ นิ่ง มีสมาธิ จิตที่นิ่งและมีสมาธิจะเป็นบ่อเกิดความรู้ที่เที่ยงตรง เพราะการนิ่ง สงบ เกิดความว่างเปล่า ทำให้เห็นภาวะบวก และภาวะลบอย่างเที่ยงตรงตามความจริง ปัญญาที่จะเกิด ปัญญา คือ ความรู้ที่เที่ยงตรง รู้แจ้งชัด รู้รอบและรู้ประโยชน์สูงสุด ปัญญา จึงวัดจากความสำเร็จโดยสมควร และต้องมีความสุขอันยิ่งใหญ่ด้วย

1) ลักษณะของความพอดี คือ

- 1.1) ตรงเป่าแม่นยำ
- 1.2) ประสิทธิภาพสูงสุด(จุดพอดี คือ จุดที่มีประสิทธิภาพสูงสุด)
- 1.3) มีความลงตัวสูงสุด
- 1.4) มีความปลอดภัยสูงสุด
- 1.5) ให้ประโยชน์สูงสุด
- 1.6) นำความเจริญก้าวหน้า คือ วิวัฒนาการหรือพัฒนาการดีขึ้น หรือ

บริสุทธิ์ในที่สุด

ดังนั้นความเป็นกลาง สามารถรักษาตน กิจการ องค์กร และสังคมให้มั่นคงสืบไปได้ ทำให้สังคมยั่งยืน เป็นสุข ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 และ 10 ที่วางไว้โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็น สังคมที่พอเพียง สังคมแห่งคุณธรรม สังคมที่สามารถและสังคมที่สมดุลสังคมที่พอเพียง คือ สังคมที่พึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง รวมกันเป็นกลุ่ม เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาส ประหยัด อดออม และแบ่งปัน

สังคมแห่งคุณธรรม คือ สังคมที่ต้องมีธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ครอบครัวยั่งยืน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน สังคมที่สามารถ คือ สอนให้คนฉลาดพอที่ขยันเลือกสรรเอาวิทยาการใหม่ๆ มาต่อยอดสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์ความรู้ เพื่อให้เท่าทัน สามารถแข่งขันกับโลกภายนอกได้ สังคมที่สมดุล ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมเศรษฐกิจของประเทศจึงควรเน้นที่เศรษฐกิจการเกษตรเน้นความมั่นคงทางอาหาร เป็นการสร้างความมั่นคงให้เป็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง จึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยลดความเสี่ยง หรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว

2) แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ดังนี้

2.1) ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต

2.2) ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต

2.3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

2.4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

2.5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

2.4 จังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จัดตั้งโดยคณะปฏิวัติของจอมพลถนอม กิตติขจร ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 70 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2515 อันให้แยกอำเภอยโสธร อำเภอกุดชุม อำเภอเลิงนกทา อำเภอกำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย และอำเภอป่าติ้ว ออกจากจังหวัดอุบลราชธานี แล้วรวมจัดตั้งเป็นจังหวัดยโสธร และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2515 สืบไป

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อปี 2417 ได้เกิดศึกฮ่อยกกำลังมาตีเมืองหนองคาย เมืองยโสธรถูกเกณฑ์ให้ยกกำลังไปสมทบ กองทัพจากกรุงเทพฯ ฯ เป็นจำนวน 500 คน ต่อมาเมื่อปี 2426 พวกฮ่อได้ยกกำลังมาตั้งอยู่ที่ทุ่งเชียงคำ เมืองยโสธรได้รับเกณฑ์ให้เอากำลังช้างม้าโคต่าง ๆ ไปเป็นพาหนะบรรทุกเสบียง ไปเลี้ยงกองทัพ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบเมืองประเทศราช มาเป็นการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล หัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือ มีเมืองอุบลราชธานีเป็นเมืองเอก มีเมืองขึ้น 41 เมือง เมืองยโสธรอยู่ใน 41 หัวเมืองดังกล่าวด้วย ในปี 2436 เกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ฝรั่งเศสได้ยกกำลังจากเมืองญวนมาตีเมืองสมโบกของไทย เมืองยโสธรได้ถูกเกณฑ์ให้ไปช่วยรักษาเขตแดนโดยนำกำลังไปสมทบกองทัพจากกรุงเทพฯ ฯ สามกองทัพ กองทัพละ 1,000 คน พ.ศ.2443 รวมเข้าอยู่ในบริเวณอุบลราชธานีจนถึง 2450 เมื่อยุบบริเวณอุบลราชธานี จัดตั้งเป็นจังหวัดอุบลราชธานี จึงเป็นอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี กระทั่งมีประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว

ในปี 2456 ได้เปลี่ยนชื่ออำเภออุทัยโสธรเป็นอำเภอกำเขื่อนแก้ว เปลี่ยนชื่ออำเภอปจิมยโสธร เป็นอำเภอยโสธร เมืองยโสธรจึงลดฐานะจากเมืองมาเป็นอำเภอตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

จนกระทั่งในปี 2515 ได้ยกฐานะเป็นจังหวัดยโสธรตามประกาศคณะปฏิวัติ นับเป็นจังหวัดที่ 71 ของประเทศไทย

ปัจจุบัน จังหวัดยโสธรอยู่สูงจากระดับทะเลปานกลาง 128 เมตร ตั้งศาลากลางจังหวัดที่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร ฃ ละติจูด 15° 47' .6 เหนือ ลองจิจูด 104° 08' .7 ตะวันออก เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยอำเภอ 9 อำเภอ, ตำบล 78 ตำบล และหมู่บ้าน 885 หมู่บ้าน มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 4,162 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีภูเขาขนาดเล็กเป็นบางบริเวณในตอนเหนือของจังหวัด ด้านตะวันตกของจังหวัดมีลำน้ำยังไหลผ่านจากทิศเหนือไปทิศใต้ลงสู่แม่น้ำชี

2.4.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดโสธร

1) ลักษณะทางกายภาพ

1.1) ที่ตั้งและขนาดพื้นที่

จังหวัดโสธรตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ ประมาณ 531 กิโลเมตร(ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1, 2, 202) อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2(อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ)

1.2) ขนาดพื้นที่

จังหวัดโสธรมีพื้นที่ 4,161.444 ตารางกิโลเมตรหรือ 2,600,902 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.81 ของพื้นที่ทั่วประเทศ และคิดเป็นร้อยละ 12.89 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด

1.3) ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพพื้นที่หรือลักษณะ ภูมิประเทศของจังหวัดโสธร มีลักษณะลาดเอียงจากทิศตะวันตก ลงไปทางทิศตะวันออก พื้นที่ทางตอนเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ภูเขา สลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่น มีสภาพป่าและภูเขา มีแหล่งน้ำขนาดกลาง ได้แก่ ห้วยลิงโจน ห้วยสะแบก ลำโพรง ลำเซบาย(ลุ่มน้ำมูล) ไหลผ่านทางตอนเหนือและตอนกลาง ส่วนพื้นที่ทางตอนกลาง และตอนใต้เป็นที่ราบลุ่มต่ำสลับซับซ้อนกับสันดินริมน้ำ มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ได้แก่แม่น้ำชี และขนาดกลาง ได้แก่ลำน้ำยัง ลำทวน(ลุ่มน้ำชี) ไหลผ่านจังหวัด ลักษณะดินส่วนมากเป็นดินปนทราย และดินเค็ม มีหนอง บึง ลำห้วย และแหล่งน้ำขนาดเล็กอยู่ทั่วไป พื้นที่แหล่งน้ำอยู่ในลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล สำหรับภูมิอากาศ จังหวัดโสธรมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยเท่ากับ 71.1% อุณหภูมิสูงสุด 40.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 14.0 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 5 ปี(2547-2551) เฉลี่ย 1,352 มม.ต่อปี

2) การปกครองและประชากร

2.1) การปกครอง

2.1.1) อาณาเขต จังหวัดโสธรมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- (1) ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ดและมุกดาหาร
- (2) ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดอำนาจเจริญและอุบลราชธานี
- (3) ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ

(4) ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1.2) โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด

(1) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค(และการปกครองท้องที่) จังหวัดยโสธรมีส่วนราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด จำนวน 32 ส่วนราชการ ประกอบด้วย 9 อำเภอ(อำเภอเมืองยโสธร อำเภอเลิงนกทา อำเภอไทยเจริญ อำเภอกุดชุม อำเภอทรายมูล อำเภอป่าดัว อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย และอำเภอก้อวัง) จำนวนตำบล 78 ตำบล และ 885 หมู่บ้าน

(2) การบริหารราชการส่วนกลาง จังหวัดยโสธร มีส่วนราชการส่วนกลางที่มีที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัด จำนวน 36 ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 แห่ง

(3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดยโสธรมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 88 แห่ง แยกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 13 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 73 แห่ง

(4) องค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด จังหวัดยโสธรมีองค์กรเอกชนในหลายลักษณะเพื่อพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและอาชีพ ได้แก่ มูลนิธิ สมาคม สโมสร ชมรม และกลุ่มอาชีพต่างๆ ซึ่งองค์กรที่เด่นชัดและมีบทบาท เช่น หอการค้าจังหวัดยโสธร สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เหล่ากาชาดจังหวัด มูลนิธิรวมสามัคคี และกลุ่มอาชีพในพื้นที่ที่เป็นองค์กรพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง อาทิเช่น กลุ่มเกษตรกรทำนาโนไส อำเภอกุดชุม กลุ่มเกษตรกรทำนาบากเรือ อำเภอมหาชนะชัย กลุ่มเกษตรกรธรรมชาติยั่งยืน อำเภอก้อวัง ซึ่งจะผลิตข้าวหอมมะลิปลอดภัยและอินทรีย์ส่งต่างประเทศ และมีกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปต่างๆ

2.2) ประชากรและโครงสร้างประชากร

2.2.1) ประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 จังหวัดยโสธรมีประชากรทั้งสิ้น 539,284 คน โดยเป็นชาย 270,801 คน และหญิง 268,483 คน เป็นประชากรในเขตเทศบาล 55,679 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล 483,605 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 141,941 ครัวเรือน โดยเป็นครัวเรือนในเขตเทศบาล 18,339 ครัวเรือน และครัวเรือนนอกเขตเทศบาล 123,602 ครัวเรือน มีอัตราการเพิ่มธรรมชาติเฉลี่ยร้อยละ 0.45 ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 130 คน/ตารางกิโลเมตร

2.2.2) โครงสร้างประชากร จังหวัดยโสธรมีประชากร 539,284 คน แยกเป็นวัยช่วงต่างๆ ดังนี้

(1) วัยเด็ก(0 -14 ปี) จำนวน 106,317 คน(ร้อยละ 19.71)

- (2) วิทยาลัยการศึกษาศึกษาภาคบังคับ(5-19ปี) จำนวน 116,664 คน (ร้อยละ 21.63)
- (3) วิทยาลัยแรงงาน(15-60 ปีเต็ม) จำนวน 373,396 คน(ร้อยละ 69.24)
- (4) วิทยาลัยทำงาน มีรายได้(20-60 ปีเต็ม) จำนวน 332,225 คน(ร้อยละ 61.60)
- (5) วิทยาลัยสูงอายุ(60 ปีเต็มขึ้นไป) จำนวน 59,571 คน(ร้อยละ 11.05)

3) โครงสร้างพื้นฐาน

3.1) ไฟฟ้าปี พ.ศ.2552 จังหวัดยโสธร จำนวน 16 หมู่บ้าน ที่มีไฟฟ้าใช้ ไม่ครบทุกครัวเรือน เนื่องจากมีการสร้างบ้านในเขตห่างไกลชุมชน ซึ่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีเป้าหมายขยายให้ครบทุกครัวเรือน

3.2) ประปา จังหวัดยโสธรมีสำนักงานประปาภูมิภาค 5 แห่ง บริการในเขตเทศบาลและบริเวณใกล้เคียงในชุมชน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองยโสธร กุดชุม เล็งนกทา มหาชนะชัย และคำเขื่อนแก้ว ส่วนอำเภอที่เหลือ เป็นประปาของเทศบาลตำบล หรือใช้ระบบปั้มน้ำบาดาล สำหรับ ในเขตชนบท จำนวน 885 หมู่บ้าน จะเป็นระบบประปาหมู่บ้านหรือลักษณะประปาหมู่บ้าน เพื่อเป็นน้ำใช้ จำนวน 848 แห่ง และยังไม่มียระบบประปาหมู่บ้านหรือน้ำใช้เพียงพอทุกครัวเรือน มีจำนวน 37 หมู่บ้านในจำนวนนี้อาจมีหลายแห่งไม่สามารถทำการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านเพิ่มเติมได้อีกเพราะมีปัญหาปริมาณน้ำหรือน้ำไม่มีคุณภาพ จะต้องจัดหาแหล่งน้ำผิวดินมาเป็นน้ำดิบต่อไป

3.3) โทรศัพท์ จังหวัดยโสธร มีชุมสายโทรศัพท์ในทุกอำเภอ รวม 16 ชุมสาย มีหมายเลขให้เข้า 26,630 เลขหมาย มีผู้เข้า 18,943 เลขหมาย เป็นโทรศัพท์สาธารณะ 1,581 เลขหมาย 3.4 เส้นทางคมนาคม จังหวัดยโสธร มีเส้นทางคมนาคมโดยทางรถยนต์อย่างเดียว โครงข่ายถนนเข้าถึงทุกหมู่บ้าน โดยเส้นทางถนน เป็นทางหลวงแผ่นดิน 7 สาย ระยะทาง 320 กิโลเมตร ทางหลวงท้องถิ่น 245 สาย ระยะทาง 898 กิโลเมตร ผิวจราจรส่วนใหญ่เป็นทางลูกรัง และทางหลวงชนบท 22 สาย ระยะทาง 460 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยาง 411 กิโลเมตร และลูกรัง 49 กิโลเมตร สภาพถนนทางหลวงท้องถิ่นและทางหลวงชนบทดังกล่าวส่วนมากมีสภาพชำรุดเสียหาย เนื่องจากการใช้รถสัญจรและขนส่งสินค้าเกษตรมาก และมีงบประมาณไม่เพียงพอมาปรับปรุง ทำให้ไม่สะดวกและปลอดภัยในการสัญจรและการขนส่งสินค้าเกษตรของประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ

3.5) การสื่อสารคมนาคม

3.5.1) การไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการ 9 แห่ง

3.5.2) สถานีวิทยุกระจายเสียง มี 5 แห่ง

3.5.3) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีหนังสือพิมพ์เสียงมวลชนยโสธร มีผู้อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง และสถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องประจำจังหวัด

3.5.4) จังหวัดยโสธร จัดทำ Web Site เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลของจังหวัด โดยเรียกดูได้ที่ www.yasothon.go.th และประสานติดต่อข่าวสารราชการกับจังหวัดยโสธรได้ที่ E-Mail: yasothon@moi.go.th

3.6) การใช้ที่ดินจากพื้นที่ 2,600,902 ไร่ แยกเป็น

3.6.1) พื้นที่ป่าสงวน 712,822 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.41 ของพื้นที่จังหวัด

3.6.2) พื้นที่อยู่อาศัย 34,776 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.34 ของพื้นที่จังหวัด

3.6.3) พื้นที่ถือครองทางการเกษตร 1,623,649 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.42 ของพื้นที่จังหวัด

3.6.4) อื่นๆ 229,655 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.83 ของพื้นที่จังหวัด
พื้นที่บางส่วนในทุกปี ประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งซ้ำซากซึ่งไม่สามารถควบคุมได้เนื่องจากเกิดจากสภาพดิน สภาพภูมิประเทศและต้องแก้ไขเป็นระบบพื้นที่กลุ่มจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

4) สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

ปี 2552 ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 42,818 บาท/คน/ปี มีครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อกว่า 23,000 บาท/คน/ปี จำนวน 712 ครัวเรือน การประกอบอาชีพ มีประชากรวัยแรงงาน (15-60 ปี) จำนวน 373,396 คน ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม รองลงมาเป็นอาชีพภาคอุตสาหกรรม ภาคพาณิชย์กรรม ภาคขนส่งและภาคบริการตามลำดับ

4.1) การค้าและบริการ และการท่องเที่ยว

4.1.1) ด้านการค้า

สินค้าที่มีชื่อเสียง และสร้างรายได้ คือ ข้าวหอมมะลิ หมอนขวาน ผ้าซิดแดงโม โดยในปี 2551 จังหวัดสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ 555,411,377 ล้านบาท

4.1.2) ด้านการบริการ

(1) ด้านการเงิน มีธนาคารพาณิชย์ 11 แห่ง ปี 2551 เงินฝากกระแสรายวัน ฝากประจำ ฝากออมทรัพย์ 6,933 ล้านบาท เงินให้สินเชื่อ 8,140 ล้านบาท

(2) ด้านสาธารณูปโภค มีบริการไฟฟ้าและประปาที่ดี ไปรษณีย์ภัณฑ์ขนส่งทางบก แต่ไม่มีสนามบินและรถไฟ

(3) ด้านที่พักโรงแรม มีโรงแรม 38 แห่ง จำนวน 712 ห้องพัก

4.1.3) ด้านการท่องเที่ยว

(1) แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดยโสธรมีแหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติอยู่ทางตอนเหนือและตอนกลางของจังหวัด เช่น ภูถ้ำพระ ภูทางเกวียน ภูหินปูน ลำน้ำ ทวนและสวนสาธารณะพญาแถนในเขตเทศบาลเมืองยโสธร ห้วยกะหลาว ฝายยโสธร สำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีชื่อเสียง เช่น หมอนขวานผ้าจิด จักสานไม้ไผ่ การแกะสลัก ทอผ้าไหม ทอพรหม อยู่ทางตอนกลางของจังหวัด และแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมอยู่ทางตอนกลางและตอนใต้ของ จังหวัด เช่น พระธาตุยโสธรหรือพระธาตุ พระอานนท์ธาตุกองข้าวน้อย หอพระไตรวัดสระไทรนุรักษ์ ดงเมืองเตย พระธาตุภูจาน วัดพระพุทธรบาท แต่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านี้มีจุดอ่อน คือ แต่ละแหล่งอยู่ห่างไกลกัน มีขนาดเล็กและไม่เด่นพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาแวะเที่ยวชม

(2) งานประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์การท่องเที่ยว คือ งาน ประเพณีบั้งไฟ งานแห่มาลัย

(3) ผู้มาเยี่ยมเยือนและท่องเที่ยว ปี 2550 จำนวนผู้มา เยี่ยมเยือน ประมาณ 239,797 คน โดยเป็น ชาวไทย 236,726 คน ชาวต่างประเทศ 3,071 คน แยกเป็น

(3.1) จำนวนนักท่องเที่ยว(พักค้างคืน) ชาวไทย 151,821 คน ชาวต่างประเทศ 2,254 คน

(3.2) จำนวนนักท่องเที่ยว(ไม่พักค้างคืน) ชาวไทย 84,904 คน ชาวต่างประเทศ 817 คน จำนวนนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างประเทศมีน้อยมาก โดย นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 411 บาท/คน/วัน ส่วนนักท่องเที่ยว มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 215 บาท/คน/วัน

สรุปสถานการณ์ในด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน จุดแข็ง ผลิตข้าวหอมมะลิจำนวนมาก ผลิตภัณฑ์ชุมชนหลากหลาย มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เครือข่ายถนนเพียงพอ มีแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ส่วนจุดอ่อน ขาดน้ำเพื่อการเกษตรและมีพื้นที่ ชลประทานน้อย ผลผลิตต่ำ ราคาของผลผลิตไม่แน่นอน ปศุสัตว์ ประมงยังมีน้อย ถนนชำรุดหลาย สาย พื้นที่บางแห่งประสบปัญหาอุทกภัย/ภัยแล้งซ้ำซาก แหล่งท่องเที่ยวมีขนาดเล็กแต่ละแหล่ง ตั้งอยู่ไกลกันและไม่โดดเด่น

5) สถานการณ์ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

5.1) การศึกษา

จังหวัดยโสธร จัดการศึกษาทั้ง 2 รูปแบบ คือ การศึกษาในโรงเรียน และนอกโรงเรียน จำแนกดังนี้

5.1.1) การศึกษาในโรงเรียนจัดเป็น 2 เขต เป็นระดับสามัญ 435 โรงเรียน ในระดับอาชีวศึกษา 7 แห่ง มีวิทยาลัยชุมชน 1 แห่ง มหาวิทยาลัยสาขา 1 แห่ง โดยในระดับอาชีวจะสามารถขยายสอนวิชาชีพในระดับปริญญาตรีได้หลายสาขา ส่วนคุณภาพการศึกษา มีหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานระดับประเทศ เนื่องจากมีปัญหา/ข้อจำกัดต่างๆ ทั้งฝ่ายบุคลากรภาครัฐ อุปกรณ์การเรียน สถานที่อาคารเรียนทรุดโทรม กระแสสังคมวัฒนธรรมให้เด็กขาดความสนใจการเรียน และฐานะเศรษฐกิจของฝ่ายผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องมีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาอย่างชัดเจน

5.1.2) การศึกษานอกโรงเรียน มีศูนย์การศึกษาฯ อยู่ทุกอำเภอ จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นระดับพื้นฐาน , พัฒนาอาชีพ

5.2) ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน

5.2.1) วัด มีวัด 579 วัด สำนักสงฆ์ 215 แห่ง พระสงฆ์ 2,779 รูป มีผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99

5.2.2) โบสถ์คริสต์ 28 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง

5.2.3) วัฒนธรรมประเพณีแบบชาวอีสาน โดยมีงานประเพณีบั้งไฟเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดยโสธร เป็นงานระดับนานาชาติ ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จัดในวันเสาร์-อาทิตย์ สัปดาห์ที่ 2 ของเดือนพฤษภาคมทุกปี งานแห่มาลัยจัดในช่วงวันมาฆบูชาของทุกปี

5.2.4) จังหวัดมีปราชญ์ชาวบ้านและมีภูมิปัญญาชาวบ้านหลากหลาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ(กลุ่มทำนาข้าวอินทรีย์) สังคม วัฒนธรรมประเพณี สามารถช่วยถ่ายทอดการพัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีได้เป็นอย่างมาก

5.3) การสาธารณสุข

จังหวัดยโสธร มีโรงพยาบาล 10 แห่ง จำแนกเป็นโรงพยาบาลระดับจังหวัด 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชนระดับอำเภอ 8 แห่ง รวมมีเตียง 650 เตียง และมีโรงพยาบาลเอกชน 1 แห่ง มีสถานอนามัย 112 แห่ง คลินิกทุกประเภท 65 แห่ง บุคลากรมีแพทย์ 78 คน ทันตแพทย์ 22 คน เภสัชกร 45 คน พยาบาลวิชาชีพ 571 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 543 คน และเจ้าหน้าที่อื่นๆ 85 คน รวม 1,468 คน

5.4) การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและยาเสพติด

จังหวัดยโสธรมีการป้องกันการเกิดอาชญากรรมและการจำหน่าย/เสพยาเสพติดอย่างเข้มงวด แต่ก็เกิดขึ้นตามภาวะสังคมแต่มีไม่มาก อยู่ในอัตราที่ควบคุมได้โดยในการจับกุมผู้กระทำความผิดคืออาญาสำคัญ จังหวัดยโสธรโดยตำรวจภูธรจังหวัดสามารถจับกุมได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด ฝ่ายปกครองจะต้องสนับสนุนการป้องกันจะต้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนระมัดระวังการเกิดอาชญากรรม/การแพร่ระบาดของยาเสพติด

5.5) แรงงาน

จังหวัดยโสธรมีประชากรวัยแรงงาน(15-60ปี) จำนวน 373,396 คน อยู่ในภาคเกษตร อยู่ในภาคเกษตร ร้อยละ 60 และอยู่ในภาคเป็นผู้รับจ้างร้อยละ 21 ในแต่ละปีมีการอพยพแรงงานหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ประมาณ 100,000 คนเศษ ซึ่งถือว่ามีย่านจำนวนมาก เพื่อไปรับจ้างในเมืองใหญ่ แต่ในปลายปี 2551 ถึงต้นปี 2552 เกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจทั่วโลก ทำให้สถานประกอบการเลิกกิจการหรือไม่เลิกแต่ก็ลดจำนวนแรงงาน ทำให้เกิดการว่างงานเพิ่มขึ้น ผู้จบการศึกษาก็ไม่มีสถานประกอบการว่าจ้างจึงเกิดการว่างงานมากขึ้น ดังนั้น ในช่วงปี 2552-2554 จะมีการว่างงานจำนวนมาก จะต้องมาประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตาม แม้จะมีแรงงานมากแต่แรงงานส่วนมากยังขาดทักษะและวินัย เช่น เมื่อถึงงานเทศกาลปีใหม่หรือสงกรานต์ มักจะกลับบ้านกันหมด

5.6) ภาระหนี้สิน(สนง.สถิติแห่งชาติสำรวจปี 2549)

มีจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้สินในระบบและนอกระบบ 108,700 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 78,766 บาท และจากข้อมูลปี พ.ศ.2552 ที่สำรวจได้ 100,146 ครัวเรือน พบว่ามีรายรับจากบัญชีครัวเรือน 17,986 บาท ต่อคนต่อปี รายจ่ายจากบัญชีครัวเรือน 44,506 บาท ต่อคนต่อปี หนี้สินจากบัญชีครัวเรือน 7,175 บาทต่อคนต่อปี และเงินออมจากบัญชีครัวเรือน 3,357 บาทต่อคนต่อปี จากตัวเลขดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีรายจ่ายมากและมีหนี้สิน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเพราะประสบปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูง ผลผลิตยังมีอัตราต่ำ การจำหน่ายผลผลิตได้ราคาต่ำ , ความฟุ่มเฟือยตามกระแสวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปเป็นวัตถุนิยมจากต่างประเทศ ไม่ทำบัญชีครัวเรือนเพื่อวิเคราะห์การใช้จ่ายฯ ซึ่งจะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้เป็นรูปธรรม

5.7) ภาวะสังคมความมั่นคงของมนุษย์ : ผู้ด้อยโอกาส

โดยปัญหา(ตัวชี้วัด) ที่หมู่บ้านมีปัญหา/ตกเกณฑ์จำนวนมาก
'ได้แก่'

5.7.1) ปัญหาด้านสุขภาพขาดการออกกำลังกาย/ออกกำลังกาย
จำนวน 402 หมู่บ้าน

- หมู่บ้าน
- 5.7.2) 2) ปัญหาการเรียนรู้โดยชุมชน จำนวน 370 หมู่บ้าน
 - 5.7.3) ปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชน จำนวน 324 หมู่บ้าน
 - 5.7.4) ปัญหาคุณภาพของดิน จำนวน 270 หมู่บ้าน
 - 5.7.4) ปัญหาผลผลิตจากการทำเกษตรอื่นๆ จำนวน 186 หมู่บ้าน
 - 5.7.6) ปัญหาการได้รับการศึกษา(ต่อ) จำนวน 184 หมู่บ้าน
 - 5.7.7) ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 145 หมู่บ้าน ส่วนหมู่บ้านที่มีปัญหาน้ำกิน มีจำนวน 17 หมู่บ้าน และมีปัญหาน้ำใช้ มีจำนวน 18 หมู่บ้าน

จากการสำรวจข้อมูลการพัฒนาและปัญหาคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชนในระดับครัวเรือน พบว่ามีตัวชี้วัดที่ตกเกณฑ์จำนวนมาก ได้แก่

- (1) ปัญหาครัวเรือนได้กินอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ จำนวน 4,758 ครัวเรือน
- (2) ปัญหาครัวเรือนไม่มีความรู้การใช้ยาอย่างถูกต้องเหมาะสม จำนวน 680 ครัวเรือน
- (3) ปัญหาคนในครัวเรือนติดสุรา จำนวน 564 ครัวเรือน
- (4) ปัญหาครัวเรือนถูกรบกวนจากมลพิษ จำนวน 267 ครัวเรือน

สำหรับในเรื่องมีรายได้เฉลี่ยของประชาชน พบว่ามีรายได้เฉลี่ย 42,818 บาท ต่อคนต่อปี ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อปี/คน มีจำนวน 99,434 ครัวเรือน หรือร้อยละ 99.29 ของจำนวนครัวเรือนที่สำรวจทั้งหมด และครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ (ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อคนต่อปี) มีจำนวน 712 ครัวเรือน หรือร้อยละ 0.71 ส่วนครัวเรือนที่ไม่มีน้ำสะอาดดื่มเพียงพอตลอดปี จำนวน 84 ครัวเรือน และครัวเรือนที่ไม่มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี จำนวน 35 ครัวเรือน

6) สรุปสถานการณ์ในด้านสังคม และคุณภาพชีวิต

6.1) จุดแข็ง มีสถานศึกษาเพียงพอ บุคลากรในพื้นที่ที่มีภูมิปัญญาหลากหลาย สถานบริการสาธารณสุขมีเพียงพอ สังคมมีความสงบ มีแรงงานจำนวนมาก มีโครงสร้างพื้นฐานอำนวยความสะดวก มีน้ำกินน้ำใช้เพียงพอ

6.2) ส่วนจุดอ่อน ประชาชนขาดการศึกษาต่อเนื่อง คุณภาพการศึกษาในระบบยัง ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับประเทศ บุคลากรทางการแพทย์/สาธารณสุขมีน้อย ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพอนามัยไม่ดี มีโรคสำคัญแพร่ระบาด คุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ตกเกณฑ์หลาย

ตัวชี้วัด มีครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อคน ต่อปี จำนวน 712 ครัวเรือน ประชาชนมีหนี้สินมาก มีการอพยพแรงงานมาก แรงงานขาดทักษะและวินัย ปัญหาสตรีและเด็ก คนพิการ มีผู้สูงอายุมากขึ้นเป็นภาระต้องดูแล

2.5 การฝึกอบรม

การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรจะประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายนั้น ขึ้นอยู่กับคุณภาพของกำลังคน ดังนั้นจึงถือได้ว่า ทรัพยากรมนุษย์มีค่ายิ่ง องค์กรต้องพึงพิงความรู้ ความสามารถ เจตคติและทักษะบุคลากรในองค์กร การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติที่ดี มีทักษะ ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรต้องอาศัยกระบวนการและวิธีการพัฒนาบุคลากรที่ดีวิธีหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ ทักษะจากประสบการณ์ ต่างๆ ตลอดจนเกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ส่งผลต่อ ความเจริญก้าวหน้าขององค์กรต่อไป

2.5.1 ความหมายของการฝึกอบรม

อาทิตย์ สังขวรรณ(2542) กล่าวว่า การจัดอบรมหรือประชุมปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลนั้นมีความรู้ ความ เข้าใจ ทักษะและเจตคติที่จำเป็นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยต้องคำนึงถึงกลวิธีที่ เหมาะสมของเทคนิคที่จะนำมาใช้ ซึ่งการฝึกอบรมหรือการประชุมปฏิบัติการเป็นการประชุมที่มี การลงมือกระทำ เพื่อแก้ปัญหาหรือมีการปฏิบัติจริง

วิจิตร ศรีสอ้าน(2543) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง แนวทางและความ พยายามที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้แนวใหม่ได้รับความชำนาญในการปฏิบัติงาน มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและแก้ปัญหา ตลอดจนทัศนคติที่จะปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลงงานให้ดีขึ้น ตามแนวทางที่องค์กรกำหนด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช(2542) สรุปความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า เป็นวิธีการในการพัฒนาบุคลากรที่สามารถจัดได้หลายวิธี เช่น การอภิปราย การสัมมนา การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การระดมสมอง การทัศนศึกษา และการศึกษายทเรียนสำเร็จรูป

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการในการพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ มีทักษะเกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้กลวิธีที่ เหมาะสม ในการสร้างประสบการณ์ ในการฝึกปฏิบัติจริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นการ แก้ไขปัญหาหรือพัฒนาองค์กร

2.5.2 ประเภทของการฝึกอบรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช(2544) ได้แยกประเภทของการฝึกอบรมตามลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

1) การฝึกอบรมแบบปฐมนิเทศ(Induction or Orientation) เป็นการฝึกอบรมให้แก่ผู้เข้าทำงานใหม่เพื่อให้รู้ระเบียบแบบแผน รู้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร ตลอดจนการวางแผนตัว และการปฏิบัติในฐานะสมาชิก คนหนึ่งขององค์กร

2) การฝึกอบรมโดยการทำงาน(On-The Job Training) เป็นการฝึกอบรมที่นิยมกันมากเพราะเป็นการสอนให้มีความทำงานกันจริงๆ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีความเข้าใจและจำวิธีการทำงาน โดยผู้สอนจะต้องอธิบายหลักการให้ทราบเสียก่อน แล้วจึงสอนเทคนิคในการปฏิบัติการฝึกอบรมประเภทนี้ เหมาะสำหรับการทำงานที่ใช้ระยะเวลาสั้นและผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีจำนวนน้อย ที่สามารถเข้าฝึกทำงานพร้อมๆ กันได้

3) การฝึกอบรมในห้องทดลองปฏิบัติงาน(Vestibule Training) คือ การฝึกอบรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทดลองกระทำหรือทดลองปฏิบัติงาน ซึ่งจัดขึ้นในห้องเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับสถานที่ทำงานจริง ทั้งเครื่องมือและสภาพการทำงาน

4) การฝึกหัดช่างฝีมือ(Apprenticeship Training) เป็นการฝึกอบรมคนงานประเภท ช่างฝีมือทั้งทางความรู้ ความชำนาญ อาจใช้วิธีให้เป็นลูกมือ งานที่ต้องฝึกอบรมประเภทนี้ได้แก่งานช่างประเภทต่างๆ ที่มีลักษณะงานตามหลักสูตรที่เรียนมาโดยมีจุดมุ่งหมาย ให้ผู้รับการฝึกงานมีความรู้สมดุลกันทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

5) การฝึกอบรมพิเศษ(Special Purpose Program) เป็นการฝึกอบรมที่นายจ้างจัดทำเพื่อฝึกอบรมพนักงานของตนโดยมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งนายจ้างจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด หรืออาจส่งพนักงานของตนออกไปฝึกงานกับสถาบันการศึกษาหรือองค์กรอื่นๆ

3.5.3 กระบวนการฝึกอบรม

อำนาจ เดชชัยศรี(2542) เสนอขั้นตอนในการฝึกอบรมไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นวิเคราะห์ความต้องการ(Need Analysis)

1.1) รวบรวมทักษะที่เป็นงานเฉพาะที่จำเป็นต้องปรับปรุงในการปฏิบัติงานและผลิต

1.2) วิเคราะห์ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้แน่ใจว่า แผนการฝึกอบรมเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางการศึกษา ประสบการณ์ ทักษะ ทศนคติและแรงจูงใจส่วนตัว

1.3) ใช้งานวิจัยพัฒนาความรู้เฉพาะด้าน และการวางแผนการปฏิบัติงาน

2) ขั้นตอนออกแบบเนื้อหา(Instructional Design)

2.1) รวบรวมจุดประสงค์ วิธีการสอน สื่อ คำอธิบายลักษณะและจัดเรียงลำดับของเนื้อหา การยกตัวอย่าง การทำแบบฝึกหัดและ กิจกรรมจัดเป็นหลักสูตร เพื่อช่วยการเรียนรู้ และจัดแผนสำหรับพัฒนาความรู้

2.2) จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมสำหรับการอบรม เช่น คู่มือการอบรม เอกสารประกอบการอบรม เป็นต้น

2.3) ขั้นทำให้เกิดความเที่ยงตรง(Validation) ฝึกซ้อมการนำเสนอและทดสอบความถูกต้อง ก่อนการนำเสนอจริงต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้แน่ใจว่า แผนงานมีความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

2.4) ขั้นปฏิบัติ(Implementation) ดำเนินการอบรมและฝึกปฏิบัติที่มุ่งนำเสนอความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ โดยยึดความสำคัญของแผนงานทั้งหมดและแก้ไขข้อบกพร่องให้เรียบร้อย

2.5) ขั้นประเมินผลและติดตามผล(Evaluation and Follow-up) โดยทำการประเมินความสำเร็จของแผนงาน ดังนี้

2.5.1) ปฏิกริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม(Reaction) โดยการจดบันทึกพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.5.2) การเรียนรู้(Learning) โดยใช้เครื่องมือวัดก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.5.3) พฤติกรรม(Behavior) โดยการสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน ทักษะ และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2.5.4) ผลลัพธ์(Results) โดยพิจารณาผลของการปฏิบัติงานความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมซึ่งเป็นการประเมิน ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของแผนงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ในการฝึกอบรมนั้นผู้จัดการอบรมควรวิเคราะห์สภาพความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้แน่ใจว่า แผนการฝึกอบรมเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึก อบรมทางด้านการศึกษา ประสบการณ์ ทักษะ ทัศนคติและแรงจูงใจส่วนตัว จากนั้นดำเนินการฝึกอบรมและมีการประเมินและติดตามผล เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและวางแผนการพัฒนาต่อไป

2.5.4 วิธีการฝึกอบรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช(2544) กล่าวถึงวิธีการฝึกอบรมที่นิยมใช้กันทั่วไปมี 9 วิธี คือ

1) การบรรยาย(Lecture)เป็นการถ่ายทอดความรู้ แนวความคิดของผู้บรรยาย ซึ่งเป็น ผู้ที่มีความรู้ลึกซึ้งในเรื่องที่บรรยายไปสู่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถใช้ได้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมาก เสียค่าใช้จ่ายน้อย เพราะไม่ต้องมีอุปกรณ์มาก ความสำเร็จของการฝึกอบรมวิธีนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคของผู้บรรยาย และความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ

2) การประชุมอภิปราย(Conference) เป็นการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยวิธีร่วมแสดงความคิดเห็นปากเปล่า(Oral Participation) มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม รับฟังความรู้ และแนวคิดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของวิธีบรรยายได้ กล่าวคือ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงออกมากกว่าเป็นผู้รับฟังเพียงอย่างเดียว

3) การศึกษาจากกรณีตัวอย่าง(Case Study) วิธีการนี้เหมาะสำหรับการฝึกอบรม วิชากฎหมาย การบริหาร การบริหารงานบุคคล การตลาด และนโยบายธุรกิจ ซึ่งวิธีการนี้ ผู้ให้การฝึกอบรมจะนำเอาปัญหาตัวอย่าง พร้อมทั้งข้อมูลประกอบที่เกี่ยวข้อง มาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้เรียนรู้ การวิเคราะห์ การแก้ปัญหาข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีประสบการณ์ และได้ประโยชน์มาก ถ้านำไปเป็นหลักในการแก้ปัญหา

4) การแสดงบทบาท(Role Playing) การฝึกอบรมโดยวิธีการแสดงบทบาทนี้ มักใช้ควบคู่กับวิธีอื่นๆ เช่น การบรรยายหรือการประชุมอภิปราย โดยมีลักษณะคล้ายกับวิธีศึกษาจากตัวอย่าง แต่จะสมมติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงบทบาทให้เห็นจริง แทนที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพียงแต่นึกคิดเอง การฝึกอบรมด้วยวิธีนี้จะช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสนำเอาความรู้ที่ได้รับ จากการเรียนจากตำรา การบรรยาย หรือการอภิปรายมาใช้ปฏิบัติงานจริง เป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ ส่วนผู้ให้การฝึกอบรมจะทราบถึงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคน ในขณะที่ปฏิบัติงาน ผลคืออีกอย่างคือ ช่วยให้สมาชิกทุกคนเกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย ดีกว่าการฝึกอบรมโดยการบรรยาย แต่วิธีการฝึกอบรมโดยแสดงบทบาทมีข้อจำกัดที่ว่า ต้องมีการเตรียมตัวมากทำให้ยุ่งยาก ความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้ไม่อาจควบคุมให้แต่ละคนแสดงอยู่ในขอบเขตที่ต้องการได้ และ ถ้าเวลาจำกัดจะทำให้การแสดงไม่สมบูรณ์

5) การสาธิต(Demonstration) การแสดงให้เห็นของจริงเกิดความเชื่อได้ดีกว่า การฟังและการคิด การฝึกอบรมวิธีนี้ผู้ให้การฝึกอบรมดูถึงวิธีการใช้เครื่องมือบางอย่าง ซึ่งอาจกระทำอย่างช้าๆ ให้เห็นถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงและวิธีการใช้ พร้อมทั้งอธิบายประกอบจนกว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเข้าใจ เสร็จแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำตาม การสาธิตเหมาะสำหรับการฝึกอบรมงานประเภทที่ต้องใช้ความชำนาญ และเป็นส่วนหนึ่งของ On-The-Job-Training

6) การระดมความคิด (Brain Storming) เป็นวิธีกระตุ้นให้ได้ความคิดสร้างสรรค์ โดยไม่ต้องกังวลว่าความคิดนั้นจะถูกต้อหรือไม่ วิธีการฝึกอบรมด้วยวิธีการนี้ ผู้นำอภิปรายจะขอให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นออกมาแล้วลงบนกระดาน เมื่อได้ระดมและสะสมความคิดเห็นไว้จำนวนมากแล้ว ก็ขอให้สมาชิกช่วยกันอภิปรายและเลือกเฟ้นความคิดเห็นที่ดีเหมาะกับหัวข้อที่อภิปราย วิธีการระดมความคิดนี้ได้รับความสนใจและนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ อย่างแพร่หลาย เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า หลายหัวดีกว่าหัวเดียว ทั้งยังเป็นการฝึกให้รู้จักเคารพและยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น

7) เกมจัดการ (Management Game) เป็นวิธีการฝึกอบรมที่ได้สร้างแบบจำลองจากเหตุการณ์จริงๆ ของการบริหารงานเพื่อแก้ปัญหา ในการสร้างตัวแบบนั้นต้องอาศัยความสัมพันธ์ ทางคณิตศาสตร์ ซึ่งโดยมากจะเน้นในเรื่องการฝึกอบรม การตัดสินใจ ความสำเร็จของการฝึกอบรม วิธีนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะเลือกข่าวสาร และตัวเลขให้เพียงพอสำหรับการพิจารณาในการแก้ปัญหา ในกรณีต่างๆ ที่คล้ายคลึงกับลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นกับการบริหารงานในองค์การจริง วิธีการฝึกอบรมเกมจัดการนี้ จะจัดแบ่งกลุ่มอบรมออกเป็นสองกลุ่มหรือมากกว่า เน้นแข่งขันกันเพื่อเสนอ ข้อแก้ปัญหาดังกล่าว

8) การประชุมแบบ Syndicate เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรที่นิยมใช้ในหมู่สถาบัน นักบริหาร กล่าวคือ มีการจัดกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อพิจารณาปัญหา ประกอบด้วยสมาชิกของกลุ่มในอาชีพต่างๆ กัน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน เมื่อแต่ละกลุ่มได้พิจารณาปัญหาแต่ละปัญหา แล้วนำผลนั้นมาพิจารณากันในที่ประชุมใหญ่ ในบางกรณีสมาชิกของกลุ่มอาจได้รับเลือก และแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ประธาน หรือเลขานุการ ในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะก็ได้

9) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) เป็นวิธีการอบรมที่มีการจัดให้มีผู้นำอภิปรายเป็นคณะ ประกอบด้วย ผู้มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในหัวข้อเรื่องที่จะอภิปราย เพื่อตอบข้อซักถาม และให้ความเห็นในเรื่องนั้น ดังนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่การจัดคณะผู้นำอภิปรายที่มีความรอบรู้ในหัวข้อเรื่องที่จะนำมาอภิปรายอย่างกว้างขวาง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการฝึกอบรมมีหลายลักษณะ หลายวิธี แต่ละวิธีจะมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย ผู้จัดการฝึกอบรมจำเป็นต้องเลือกสรรวิธีการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา สาระ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการฝึกอบรม บางครั้งอาจต้องใช้วิธีการฝึกอบรมหลายๆ วิธี ในลักษณะบูรณาการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมในที่สุด

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โกมุท เสืองามเอี่ยม(2536) มีการทำอุตสาหกรรมในครอบครัวมานาน มีการผลิตสืบทอดต่อเนื่องมาจากบรรพบุรุษโดยในระยะแรกเป็นการนำเอาวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นมาผลิตเป็นสิ่งของเครื่องใช้สำหรับในชีวิตประจำวัน ต่อมารูปแบบการผลิตและประโยชน์ใช้สอยได้เปลี่ยนแปลงไป ได้มีการผลิตเพื่อการค้ามากขึ้น ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันการทำอุตสาหกรรมในครอบครัวได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมให้ผู้ผลิตมีรายได้เสริมจากการประกอบเป็นอาชีพรองจากผลการศึกษาครั้งพบว่าอุตสาหกรรมในครอบครัวประเภทการจักสานมีแนวโน้มที่จะมีการผลิตลดน้อยลง ในขณะที่ประเภทโลหะเฉพาะอย่างยิ่ง การตีมีดอรัญญิกมีแนวโน้มการผลิตต่อเนื่อง ไปอีกนาน ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่เอื้ออำนวยและเป็นแรงจูงใจแก่ผู้ผลิต การทำอุตสาหกรรมในครอบครัวนอกจากจะทำเป็นอาชีพแล้วยังเป็นส่วนหนึ่งให้แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมของคนไทยที่ได้รับการสืบทอดกันมาช้านาน มีคุณค่าแก่การอนุรักษ์ ให้ดำรงอยู่ต่อไป

จันทร์จิรา โฆสิตคุณ(2545) การวิเคราะห์ที่ตั้งอุตสาหกรรมในครัวเรือนในจังหวัดนครปฐม พบว่า มีอุตสาหกรรมที่สำคัญ 2 ประเภท ประเภทแรกคือ อุตสาหกรรมสิ่งทอ สิ่งถัก และเครื่องนุ่งห่ม มีรูปแบบการกระจายตัวกระจุกตัวมาก 3 บริเวณ คือ บริเวณ ตำบลคลองนกกระทุง บางเลน ไทรงาม และตำบลบางภาษี ในอำเภอบางเลน มีการทำ ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวามากที่สุด เนื่องจากมีวัตถุดิบมาก และรัฐให้การส่งเสริม บริเวณตำบลสระกระเทียมในอำเภอเมืองนครปฐม มีการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากแรงงานมีทักษะฝีมือจำนวนมาก และบริเวณตำบลสระสี่มุมในอำเภอกำแพงแสน มีการทอผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า หัตถกรรมจากผ้าตามแบบวัฒนธรรมและประเพณีของประชากรที่สืบเชื้อสายจากลาวโซ่ง ประเภทที่สอง คืออุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม มีรูปแบบการกระจายตัวกระจุกตัวมากอยู่ในตำบลท่าตลาด และตำบลไร่จึง ในอำเภอสามปราน เนื่องจากมีวัตถุดิบทางด้านเกษตรที่สามารถนำมาแปรรูปได้ 2.ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือนในจังหวัด นครปฐม พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญ คือ ปัจจัยตลาดโดยผู้ประกอบการให้ความสำคัญ กับการมีตลาดในท้องถิ่นเป็นหลัก ผู้ประกอบการจะต้องเป็นผู้มีความรู้และ ประสบการณ์ในกิจการนั้นๆ ลำดับสุดท้าย คือ ปัจจัยทุน ผู้ประกอบการ เน้นเงินทุนส่วนตัวเป็นสำคัญ 3.ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในครัวเรือนในจังหวัดนครปฐมพบว่าประสบปัญหาการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบการ ปัญหา ด้านวัตถุดิบส่วนใหญ่ราคาวัตถุดิบสูงขึ้น ปัญหาด้านการผลิตเกี่ยวกับ การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของสินค้าไม่ตรงกับความต้องการของตลาด สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาคือ การประชาสัมพันธ์ความช่วยเหลือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เน้นการจัดการในการจัดซื้อวัตถุดิบ การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ใช้วิธีวิจัยและพัฒนา(Research and Development) แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

สำหรับรายละเอียดแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่คนในชุมชน อำเภอเมืองยโสธร อำเภอทรายมูล อำเภอกุดชุม อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอป่าติ้ว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอกือวัง อำเภอเลิงนกทา และอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร จำนวน 539,284 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่คนในชุมชน ได้แก่คนในชุมชน อำเภอเมืองยโสธร อำเภอทรายมูล อำเภอกุดชุม อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอป่าติ้ว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอกือวัง อำเภอเลิงนกทา และอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร จำนวน 400 คน ตามเกณฑ์ตารางของ Taro Yamane)

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมในครอบครัวของคนในชุมชน จังหวัดยโสธรประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมในครอบครัวของคนในชุมชน จังหวัดยโสธร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีมาก
- 3 หมายถึง มีปานกลาง
- 2 หมายถึง มีน้อย
- 1 หมายถึง มีน้อยที่สุด

3.1.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวความคิดที่ได้จากขั้นตอนที่ 1
- 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนในข้อความและภาษาที่ใช้

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เทคนิคการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่านิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร(Index of Item-Variable Congruence : IVC)

4.1) นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้คะแนนความคิดเห็นของ ข้อคำถามแต่ละข้อ โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถาม วัดได้ตรงตามค่านิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถาม วัดได้ตรงตามค่านิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร

-1 หมายถึง ข้อคำถาม วัดได้ไม่ตรงตามค่านิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร

4.2) นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่านิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร โดยใช้สูตร IVC

4.3) พิจารณาข้อที่มีค่า $IVC \geq 0.50$ เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

4.4) ถ้าข้อคำถามใดมีค่า IVC ต่ำกว่า 0.50 ข้อคำถามนั้นตัดออกไปหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่

- 5) ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน
- 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับอุตสาหกรรมในครอบครัวของคนในชุมชน จ.ศรีสะเกษ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง(Reliability) โดยการวิเคราะห์หาความเที่ยงตามวิธีของ Cronbach's Alpha Coefficient(Cronbach : 1970) พบว่ามีความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้ 0.87
- 7) จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด โดยส่งแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงด้วยตนเอง และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามโดยให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 342 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.50

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

3.2 ขั้นตอนที่ 2 ค้นหารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้จากผู้เชี่ยวชาญตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1) บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา
- 2) บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการบริหารเชิงกลยุทธ์และบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อค้นหาแนว
อุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ
(Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่
ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

3.2.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา
ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาชีพใน
ครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร
- 2) ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวความคิดที่ได้จากการศึกษา
เอกสาร
- 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนในตัว
คำถามและภาษาที่ใช้
- 4) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อ
อธิบายเนื้อหาสาระของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตาม
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีหลักเกณฑ์มีระบบ

3.3 ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อน
แก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 220 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลยอ อำเภอกำแพงแก้ว จังหวัดโยธา จำนวน 140 คน ตามเกณฑ์ตารางของ Krejcie & Morgan(1970)

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการพัฒนารูปแบบเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโยธา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิจัยดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 140 ชุด โดยส่งแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงด้วยตนเอง และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามโดยให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.14

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของการพัฒนารูปแบบเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโยธา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล LISREL ตามลำดับดังนี้

- 1) วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบของการพัฒนารูปแบบเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโยธา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากดัชนีการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลดังนี้

- 2.1) ค่าไคสแควร์(Chi-Square : χ^2)
- 2.2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(Goodness of Fit Index : GFI)
- 2.3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(Adjusted Goodness of

Fit Index : AGFI)

2.4) ดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR)

3.4 ขั้นตอนที่ 4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

3.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 220 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 140 คน ตามเกณฑ์ตารางของ Krejcie & Morgan(1970)

3.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบและแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scales) 5 ระดับ

3.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 140 ชุด โดยส่งแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงด้วยตนเอง และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามโดยให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.14

3.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

3.4.5 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว

ดำเนินการจัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ให้แก่คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 30 คน ตามความต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อนำมาใช้ในการอุตสาหกรรมครอบครัว

บทที่ 4

ผลการวิจัย(Result) และ ข้อวิจารณ์(Discussion)

ผลการวิจัยข้อมูลของการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ที่ใช้วิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลในรูปของตาราง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร ใน 4 ด้าน โดยการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลในรูปของตาราง

ตอนที่ 3 ค้นหาแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ตอนที่ 5 จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

4.1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลในรูปของตาราง

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้/เดือน และแหล่งข้อมูลที่ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	➢ ชาย	178	52.0
	➢ หญิง	164	48.0
อาชีพ	➢ เกษตรกร	269	78.7
	➢ ทำงานบริษัท/โรงงาน	40	11.7
	➢ ค้าขาย	19	5.6
	➢ ข้าราชการ	3	0.9
	➢ นักเรียน/นักศึกษา	10	2.9
	➢ แม่บ้าน	1	0.3
ระดับการศึกษา	➢ ต่ำกว่าประถมศึกษา	23	6.7
	➢ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	179	52.3
	➢ ต่ำกว่าปริญญาตรี	126	36.8
	➢ ปริญญาตรี	11	3.2
	➢ สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.9
รายได้/เดือน	➢ ต่ำกว่า 6,000 บาท	216	63.2
	➢ 6,001-9,000 บาท	36	10.5
	➢ 9,001-12,000 บาท	76	22.2
	➢ 12,001-15,000 บาท	8	2.3
	➢ 15,001-20,000 บาท	5	1.5
	➢ สูงกว่า 20,000 บาท	1	0.3
แหล่งข้อมูลที่ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	➢ โทรทัศน์	148	43.3
	➢ วิทยุ	53	15.5
	➢ หนังสือพิมพ์	59	17.3
	➢ เพื่อนบ้าน	52	15.2
	➢ ใบปลิว/แผ่นพับ	5	1.5
	➢ ผู้นำชุมชน	25	7.3
รวม		342	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 342 คน มีเพศชาย จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 52 เพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 48 ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 78.7 ทำงานบริษัท/โรงงาน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 ค้าขาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ข้าราชการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 แม่บ้าน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ประถมศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 ต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 มีรายได้/เดือนต่ำกว่า 6,000 บาท จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 รายได้ 6,001-9,000 บาทจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 รายได้ 9,001-12,000 บาทจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 รายได้ 12,001-15,000 บาทจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 รายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 รายได้ สูงกว่า 20,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 แหล่งข้อมูลที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทาง โทรทัศน์จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 วิทยูจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 หนังสือพิมพ์ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 เพื่อนบ้าน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 ใบปลิว/แผ่นพับ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ผู้นำชุมชนจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3

4.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ใน 4 ด้าน โดยการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลในรูปของตาราง ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์การศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ใน 4 ด้าน โดยการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลในรูปของตาราง

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้	3.74	0.63	มาก	3
2. ปลูกพืช ผัก ผลไม้ในบ้านของตนเอง	3.76	0.87	มาก	1
3. มีความพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ	3.72	0.81	มาก	4
4. ปฏิบัติตามแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดได้	3.75	0.69	มาก	2
5. เศรษฐกิจพอเพียง สามารถมีของหรรษาได้ มีมากได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น	3.70	0.88	มาก	5
รวม	3.74	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่าสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร ด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) ปลูกพืช ผัก ผลไม้ในบ้านของตนเอง 2) ปฏิบัติตามแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดได้ และ 3) รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านสังคม

ด้านสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. อุตสาหกรรมครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้เป็น แนวทางสำหรับผู้ยากจน โดยเฉพาะ	3.57	0.82	มาก	4
2. ความพอเพียงเป็นปรัชญาที่แสดงถึงแนวการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการ แข่งขัน	3.58	0.83	มาก	3
3. อุตสาหกรรมครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่อง ยากในการร่วมมือกัน	3.49	0.77	ปานกลาง	5
4. การปฏิบัติตนในอุตสาหกรรมครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความ รอบคอบและระวังเกี่ยวกับการปรับตัวเข้าหากัน	3.61	0.78	มาก	2
5. การปฏิบัติตนในอุตสาหกรรมครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงต้องตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต	3.72	0.81	มาก	1
รวม	3.59	0.80	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่าสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร ด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1)การปฏิบัติตนในอุตสาหกรรมครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต 2)การปฏิบัติตนในอุตสาหกรรมครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องใช้ความรอบคอบ และระวังเกี่ยวกับการปรับตัวเข้าหากัน และ 3)ความพอเพียงเป็นปรัชญาที่แสดงถึง แนวการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการแข่งขัน

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านการเมือง

ด้านการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลต่ออุตสาหกรรมครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.96	มาก	2
2. ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีความสำคัญต่อการผลิตอุตสาหกรรมครอบครัว	3.45	0.77	ปานกลาง	5
3. ผู้นำด้านการเมืองของหมู่บ้านให้การสนับสนุนการส่งเสริมการทำอุตสาหกรรมครอบครัว	3.64	0.82	มาก	1
4. ผู้นำด้านการเมืองของหมู่บ้านจัดหาองค์ความรู้รวมทั้งเครื่องมืออุปกรณ์มาให้	3.53	0.77	มาก	4
5. ผู้นำด้านการเมืองของหมู่บ้านจัดแหล่งเงินทุนมาสนับสนุน	3.58	0.78	มาก	3
รวม	3.57	0.82	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่าสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร ด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) ผู้นำด้านการเมืองของหมู่บ้านให้การสนับสนุนการส่งเสริมการทำอุตสาหกรรมครอบครัว 2) ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลต่ออุตสาหกรรมครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ผู้นำด้านการเมืองของหมู่บ้านจัดแหล่งเงินทุนมาสนับสนุน

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านบริการชุมชน
ท้องถิ่น

ด้านบริการชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. สนใจ รับรู้ข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน ท้องถิ่น	3.73	0.71	มาก	3
2. ร่วมเสนอแนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น	3.66	0.83	มาก	5
3. ร่วมกิจกรรมปลูกป่ากับชุมชนท้องถิ่น	3.75	0.84	มาก	2
4. ช่วยจัดเก็บขยะ เศษวัสดุสิ่งของเหลือใช้ในชุมชนท้องถิ่น	3.69	0.87	มาก	4
5. ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนท้องถิ่น	3.83	0.79	มาก	1
รวม	3.73	0.81	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่าสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร ด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1)ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนท้องถิ่น 2)ร่วมกิจกรรมปลูกป่ากับชุมชนท้องถิ่น และ 3)สนใจรับรู้ ข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น

4.2.2 การวิเคราะห์การศึกษาดูอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(3ห่วง 2 เงื่อนไข) จังหวัดยโสธร ใน 4 ด้าน โดยการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลในรูปของตาราง

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของควมมีเหตุผลในการศึกษาอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(3ห้วง 2 เงื่อนไข) จังหวัดยโสธร

ควมมีเหตุผล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ควม คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. ระดับการลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในตัวเอง เช่น การลดและเลิกอบายมุข	3.56	0.85	มาก	2
2. การยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับเพื่อน	3.54	0.78	มาก	3
3. การวางแผนการใช้จ่ายของตัวเองในชีวิตประจำวัน	3.71	0.76	มาก	1
4. การทำกิจกรรมเสริม เช่น การเรียนพิเศษ การเล่นกีฬา ทำงานพิเศษ ฯลฯ	3.47	0.81	ปานกลาง	
5. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างคุ้มค่าและประหยัดเพื่ออุตสาหกรรมในครอบครัว	3.52	0.89	มาก	5
รวม	3.56	0.82	มาก	4

จากตารางที่ 4.6 พบว่าการศึกษาอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(3ห้วง 2 เงื่อนไข) จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นของควมมีเหตุผลในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1)การวางแผนการใช้จ่ายของตัวเองในชีวิตประจำวัน 2)ระดับการลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในตัวเอง เช่น การลดและเลิกอบายมุข และ 3) การยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับเพื่อน

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของการสร้างภูมิคุ้มกันในตัว

การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. การสร้างครอบครัวทำให้อบอุ่นเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเบื้องต้น	3.69	0.77	มาก	1
2. การหมั่นฝึกสมาธิให้มั่นคง เทียงธรรม และตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรม เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง	33.55	0.82	มาก	4
3. การวางแผนอุตสาหกรรมในครอบครัวระยะยาวที่เตรียมพร้อมรับมือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	0.75	มาก	2
4. มีการสร้างวินัยในการออมทรัพย์จากเงินที่ได้จากอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่น การฝากเงินออมทรัพย์ การซื้อพันธบัตรรัฐบาล สลากออมทรัพย์ ฯลฯ ถือเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	3.51	0.90	มาก	5
5. การใช้เวลาว่างในการทำอาชีพเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	0.80	มาก	2
รวม	3.58	0.81	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการศึกษาอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(3ห่วง 2 เงื่อนไข) จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นของควมมีเหตุผลในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1)การวางแผนการใช้จ่ายของตัวเองในชีวิตประจำวัน 2)ระดับการลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในตัวเอง เช่น การลดและเลิกอบายมุข และ 3) การยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับเพื่อน

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของความรู้คุณธรรม

ความรู้คุณธรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. เพิ่มพูนความรู้ โดยการติดตามข่าวสาร ทำให้ได้เรียนรู้เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน	3.62	0.93	มาก	3
2. ทุกคนต่างพยายามทำความคิดให้ถูกต้องเที่ยงธรรม มันคงอยู่ในเหตุผล และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	0.76	มาก	4
3. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและประเมินผลของการปฏิบัติ	3.74	0.81	มาก	1
4. นอกเหนือจากการใช้ความรู้ในงานอุตสาหกรรมในครอบครัวแล้ว ในการดำเนินชีวิตยังต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต	3.58	0.88	มาก	4
5. อุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ใช้คุณธรรมนำความรู้	3.74	0.80	มาก	1
รวม	3.65	0.84	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่าการศึกษาอุตสาหกรรมในครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(3ห้วง 2 เงื่อนไข) จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นของความรู้คุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1)อุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ 2)ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและประเมินผลของการปฏิบัติ และ 3)เพิ่มพูนความรู้ โดยการติดตามข่าวสาร ทำให้ได้เรียนรู้เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน

4.2.3 การวิเคราะห์การศึกษการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร ใน 5 ด้าน โดย
การแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลในรูปของตาราง

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของการเปลี่ยนแปลง
สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการศึกษการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. มีการวางแผนและการปฏิบัติงานตามแผนทุกขั้นตอน	3.62	0.75	มาก	1
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานแก่สมาชิกในครอบครัว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.41	0.83	ปานกลาง	5
3. จัดระบบการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.60	0.77	มาก	3
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว	3.56	0.81	มาก	4
5. มีการติดตามประเมินผลระหว่างดำเนินงานทุกขั้นตอน	3.62	0.77	มาก	1
รวม	3.56	0.79	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่าการศึกษการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็น
ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และสามารถเรียงลำดับ
คะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) มีการติดตามประเมินผลระหว่างดำเนินงานทุกขั้นตอน 2)
มีการวางแผนและการปฏิบัติงานตามแผนทุกขั้นตอน และ 3) จัดระบบการบริหารจัดการและใช้
ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของการเปลี่ยนแปลง
ทางด้านประชากรในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร

การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. ครอบครัวมีจำนวนประชากรลดลง	3.40	0.88	ปานกลาง	5
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้ชุมชนของท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น	3.63	0.68	มาก	2
3. ครอบครัวของท่านมีความสุขมากขึ้นหลังจากนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	3.63	0.81	มาก	2
4. สมาชิกของครอบครัวมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น	3.66	0.80	มาก	1
5. อัตราการเคลื่อนย้ายถิ่นในหมู่บ้านลดลง	3.55	0.93	มาก	4
รวม	3.58	0.82	มาก	

จากตารางที่ 4.10 การศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นของการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1)สมาชิกของครอบครัวมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น 2)ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้ชุมชนของท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และ 3)ครอบครัวของท่านมีความสุขมากขึ้นหลังจากนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของการอยู่โดดเดี่ยว และการติดต่อกันในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร

การอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกัน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมของหมู่บ้าน	3.78	0.85	มาก	1
2. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	3.54	0.78	มาก	5
3. ท่านได้แสดงความคิดเห็นในการประชุมต่างๆ	3.66	0.84	มาก	2
4. ท่านได้เข้าร่วมในการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน	3.55	0.82	มาก	4
5. ท่านเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดด้านเศรษฐกิจ	3.60	0.88	มาก	3
รวม	3.63	0.83	มาก	

จากตารางที่ 4.11 พบว่าพบว่าการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นด้านการอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1)ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมของหมู่บ้าน 2)ท่านได้แสดงความคิดเห็นในการประชุมต่างๆ และ 3) ท่านเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร

โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. รู้จักการวางแผนการเปลี่ยนสภาพชีวิตความเป็นอยู่เป็นชีวิตและการดำเนินงานของอุตสาหกรรมในครอบครัวได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.67	0.77	มาก	1
2. มีระบบดูแลช่วยเหลืออุตสาหกรรมในครอบครัวให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.61	0.77	มาก	3
3. จัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลืออุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.56	0.76	มาก	4
4. ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและวัฒนธรรมของอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.56	0.77	มาก	4
5. นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและวัฒนธรรมของอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.75	มาก	2
รวม	3.61	0.76	มาก	

จากตารางที่ 4.12 พบว่าการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นด้านโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) รู้จักการวางแผนการเปลี่ยนสภาพชีวิตความเป็นอยู่เป็นชีวิตและการดำเนินงานของอุตสาหกรรมในครอบครัวได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและวัฒนธรรมของอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) มีระบบดูแลช่วยเหลืออุตสาหกรรมในครอบครัว ให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของระดับของความรู้ และเทคโนโลยีในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร

ระดับของความรู้และเทคโนโลยี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. มีการจัดการระดับความรู้และเทคโนโลยีเกี่ยวกับอุตสาหกรรมใน ครอบครัว	3.58	0.82	มาก	4
2. มีการประยุกต์ใช้ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น/เทคโนโลยีในการจัด กิจกรรมอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.60	0.73	มาก	3
3. นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา อุตสาหกรรมในครอบครัวตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.55	0.82	มาก	5
4. มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกเกิดจิตอาสา และมีส่วน ร่วมในกิจกรรมการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันของ อุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.67	0.70	มาก	1
5. สมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนาอุตสาหกรรมใน ครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.66	0.79	มาก	2
รวม	3.61	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.13 พบว่าการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นด้านความรู้และเทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ และสามารถเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1)มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันของอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2)สมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3)มีการประยุกต์ใช้ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น/เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมอุตสาหกรรมในครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 ตอนที่ 3 ผลการค้นหารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ทั้งในและต่างประเทศนำมาสร้างเป็นกรอบแนวความคิด และทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) จังหวัดยโสธร

ผลการหาความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของรูปแบบจำลองอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝง

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ด้าน	น้ำหนัก องค์ประกอบ	SE	R ²
1. สภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัว	0.82**	0.06	0.77
2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.76**	0.05	0.68
3. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	0.73**	0.05	0.65
$\chi^2 = 13.54$, $df = 7$, $p = .62$, $GFI = .97$, $AGFI = .96$, $RMR = .014$, $RMSEA = .002$			

หมายเหตุ : ** $p < .01$

ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่า $\chi^2 = 13.54$, $df = 7$, $p = .62$, $GFI = .97$, $AGFI = .96$, $RMR = .014$, $RMSEA = .002$ แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

และค้นพบรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ดังนี้

ภาพที่ 4.1 รูปแบบจำลองอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

การศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงโครงสร้างของตัวแปรต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมาย และสัญลักษณ์ที่ใช้ ในการเสนอรูปแบบ มีดังนี้

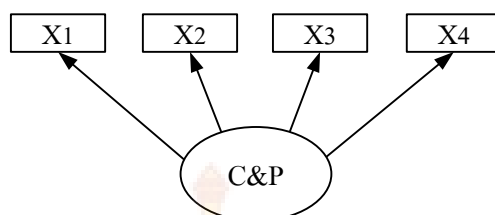
- แทน ความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุและผล โดยตัวแปรที่อยู่ต้นลูกศรเป็นสาเหตุ ตัวแปรที่อยู่ปลายลูกศรเป็นผล
- แทน ตัวแปรแฝง
- แทน ตัวแปรสังเกตได้

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ โดยกำหนดอักษรย่อภาษาอังกฤษแทนตัวแปร 3 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัว โดยได้กำหนดสัญลักษณ์ตัวแปร ดังนี้

C&P	หมายถึง	สภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัว
SE	หมายถึง	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
CED	หมายถึง	การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
X1	หมายถึง	เศรษฐกิจ
X2	หมายถึง	สังคม
X3	หมายถึง	การเมือง
X4	หมายถึง	บริการชุมชนท้องถิ่น
Y1	หมายถึง	ความพอประมาณ
Y2	หมายถึง	ความมีเหตุผล
Y3	หมายถึง	การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว
Y4	หมายถึง	ความรู้
Y5	หมายถึง	คุณธรรม
Y6	หมายถึง	การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
Y7	หมายถึง	การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร
Y8	หมายถึง	การอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกัน
Y9	หมายถึง	โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม
Y10	หมายถึง	ระดับของความรู้และเทคโนโลยี

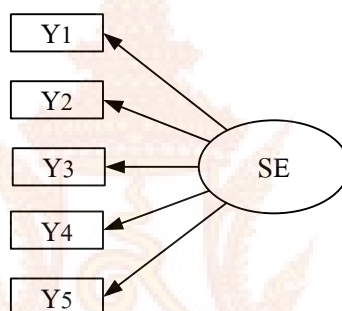
การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโสธร ได้มาจากการศึกษางานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมในครอบครัวและตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ทำการเลือกตัวแปรที่มีการศึกษาแล้วพบว่ามามีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 ตัวแปร คือ 1)สภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัว 2)หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3)การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยทั้ง 3 ตัวแปรที่นำมาทำการศึกษาเป็นตัวแปรแฝง(Latent Variables) หรือตัวแปรที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง การวัดตัวแปรเหล่านี้จะต้องทำการวัดจากตัวแปรสังเกตได้หลายๆ ตัว ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปแบบการวัด (Measurement Model) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารพบว่าตัวแปรแฝงที่นำมาศึกษาสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

4.4.1 รูปแบบการวัดปัจจัยด้านสภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัว วัดได้จาก เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ บริการชุมชนท้องถิ่น ดังภาพที่ 4.2

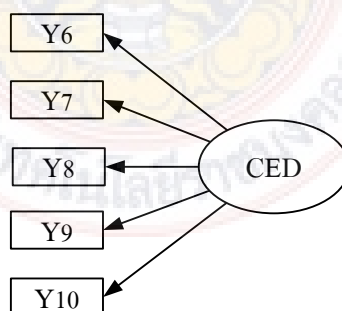
ภาพที่ 4.2 แสดงรูปแบบการวัดปัจจัยด้านสภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัว

4.4.2 รูปแบบการวัดปัจจัยด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วัดได้จาก ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ความรู้ คุณธรรม ดังภาพที่ 4.3

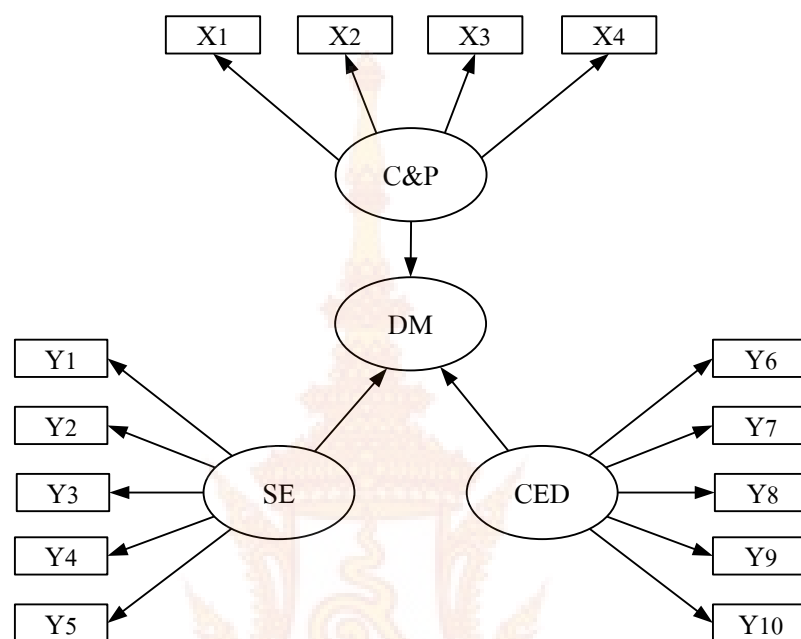
ภาพที่ 4.3 แสดงรูปแบบการวัดปัจจัยด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.4.3 รูปแบบการวัดปัจจัยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน วัดได้จากการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร การอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกัน โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม และระดับของความรู้และเทคโนโลยี ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 แสดงรูปแบบการวัดปัจจัยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำรูปแบบการวัดแต่ละรูปแบบของตัวแปรที่ทำการศึกษามารวมกันเป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง โดยตัวแปรแฝงปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัว ปัจจัยด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 แสดงรูปแบบจำลองอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

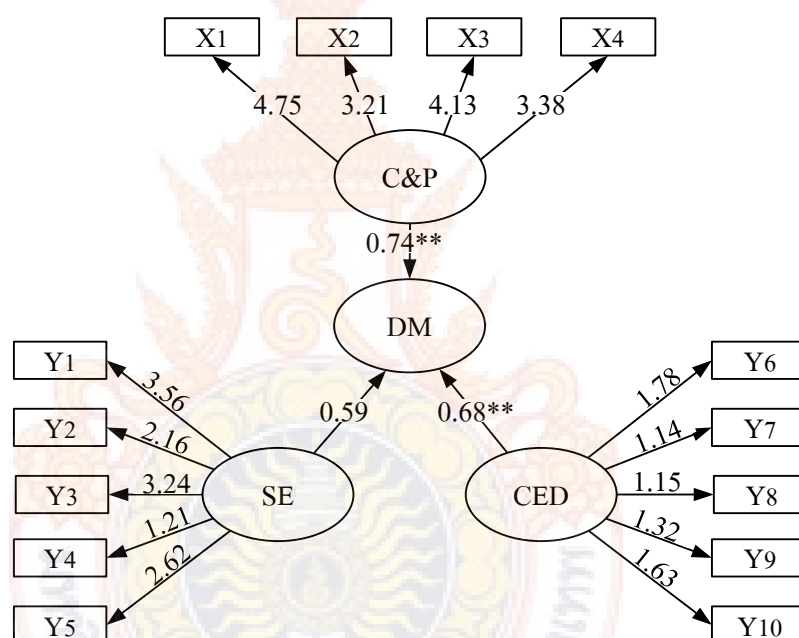
จากภาพที่ 4.5 แสดงว่าตัวแปรที่อิทธิพลต่อรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านสภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัว ปัจจัยด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ผลการศึกษาการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของการศึกษาการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้น ไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จริง ดังนั้นผู้วิจัยได้ปรับรูปแบบโดยพิจารณาจากดัชนีค่าปรับรูปแบบ MI (Modification Indices) เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยปรับรูปแบบการศึกษาารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธรซึ่งเป็น

รูปแบบที่มีความคลาดเคลื่อนในการวัดให้ความคลาดเคลื่อน มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิจารณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพจำนวน 2 ครั้ง 'ได้แก่'

ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ พบว่ารูปแบบจำลองของการศึกษาการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าการทดสอบความกลมกลืน ดังภาพที่ 4.6 ดังนี้

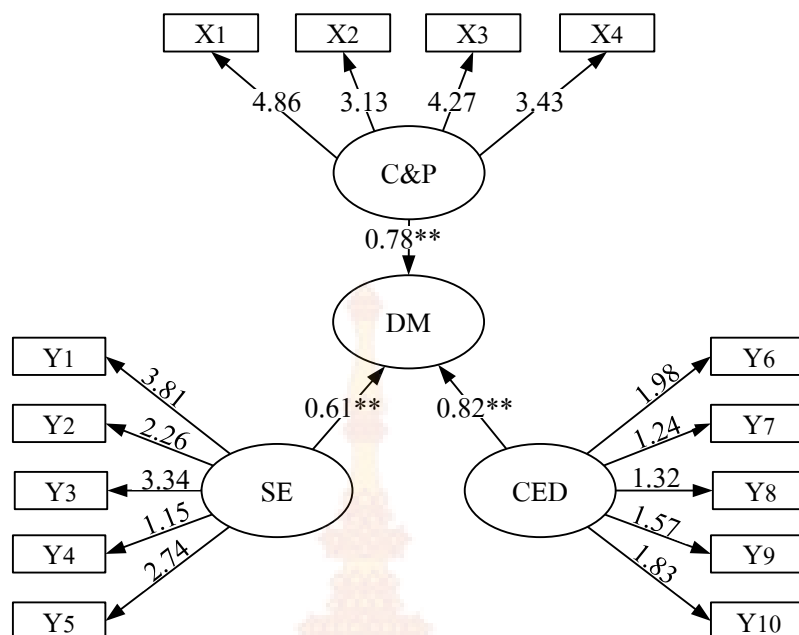
ภาพที่ 4.6 รูปแบบการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 4.15 ค่าดัชนีความกลมกลืนและค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Goodness of Fit Index and Coefficient of Determination) ของรูปแบบการพัฒนา รูปแบบอุตสาหกรรมในกรอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	การผ่านเกณฑ์
χ^2	$p > .05$	$\chi^2 = 942.71, df = 463, p=0.00$	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	มีค่าใกล้ 1	0.760	ไม่ผ่านเกณฑ์
AGFI	มีค่าใกล้ 1	0.720	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMR	น้อยกว่า 0.05	0.059	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4.15 พบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิจารณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) = 942.71, $df = 463$, $p\text{-value} = 0.00$, ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) = 0.76 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) = 0.72 และ ดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR) = 0.059 ซึ่งนับว่าเป็นค่าไคสแควร์ที่มีค่าสูงมาก ทำให้รูปแบบการพัฒนา รูปแบบอุตสาหกรรมในกรอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร แสดงว่ารูปแบบนี้ไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับรูปแบบจำลองครั้งที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนา รูปแบบอุตสาหกรรมในกรอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 4.7 และตารางที่ 4.16 ดังนี้

ภาพที่ 4.7 รูปแบบสุดท้ายของการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 4.16 ค่าดัชนีความกลมกลืนและค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Goodness of Fit Index and Coefficient of Determination) ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	การผ่านเกณฑ์
χ^2	$p > .05$	$\chi^2 = 227.43, df = 128, p = 0.001$	ผ่านเกณฑ์
GFI	มีค่าใกล้ 1	0.950	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มีค่าใกล้ 1	0.960	ผ่านเกณฑ์
RMR	น้อยกว่า 0.05	0.034	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4.16 พบว่ารูปแบบการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามเกณฑ์ทุกดัชนี โดยได้ค่า $\chi^2 = 227.43, df = 128, p = 0.001$, GFI = 0.95, AGFI = 0.96, RMR = 0.034 แสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จริง

4.5 ตอนที่ 5 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ตารางที่ 4.17 แสดงลำดับที่ของความต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ

ความต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
อาหารแปรรูป-อาหารหวาน	30	26.09	1
อาหารแปรรูป-อาหารคาว	16	13.91	2
การถนอมอาหาร-หวาน	15	13.04	6
การถนอมอาหาร-อาหารคาว	12	10.43	7
ตัดเย็บเสื้อผ้า	11	9.57	3
ตัดเย็บกระเป๋าผ้า	10	8.69	4
ทำเครื่องประดับอย่างง่าย	8	6.96	5
กรรมวิธีการผลิตปัจจัยทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย สารชีวภาพ อาหารสัตว์ เมล็ดพันธุ์ ฯลฯ	7	6.09	8
ปลูกพืชผักเพื่อบริโภคหรือจำหน่าย	4	3.48	9
ทำอาชีพอื่นเสริมหรือทำงานอดิเรก เช่น เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง ฯลฯ	2	1.74	10
รวม	115	100.00	

จากตารางที่ 4.17 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามนั้น พบว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อนำมาใช้ในการอุตสาหกรรมครอบครัว โดยเรียงลำดับความต้องการเรียนรู้ จากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรกดังนี้ 1)อาหารแปรรูป-อาหารหวาน 2)อาหารแปรรูป-อาหารคาว 3)ตัดเย็บเสื้อผ้า 4)ตัดเย็บกระเป๋าผ้า และ 5)ปลูกพืชผักเพื่อบริโภคหรือจำหน่าย

ผู้วิจัยได้เรียงลำดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยอันดับแรก ได้แก่อาหารแปรรูป-อาหารหวาน เพื่อนำมาใช้ในการอุตสาหกรรมครอบครัว โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาว่าจังหวัดยโสธรมีการผลิตพืช มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่เพาะปลูก ได้แก่

(1) ข้าวนาปี พื้นที่เพาะปลูก 1,297,309 ไร่ และข้าวนาปรัง 50,447 ไร่ โดยข้าวที่ปลูกเป็นข้าวเจ้าธรรมดาและข้าวเจ้าหอมมะลิ มีพื้นที่ปลูก 813,792 ไร่ ข้าวเหนียว 483,517 ไร่ ผลผลิตข้าวเจ้าเฉลี่ย 414 ก.ก./ไร่ ข้าวเหนียว 428 ก.ก./ไร่

- (2) มันสำปะหลัง พื้นที่เพาะปลูก 68,046 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 3,477 ก.ก./ไร่
- (3) ยางพาราพันธุ์ส่งเสริม พื้นที่เพาะปลูก 44,800 ไร่ และมีแนวโน้มปลูกเพิ่มขึ้น
- (4) อ้อยโรงงาน พื้นที่เพาะปลูก 29,272 ไร่
- (5) มะม่วง พื้นที่เพาะปลูก 10,263 ไร่
- (6) ถั่วลิสง พื้นที่เพาะปลูก 6,681 ไร่
- (7) ข้าวโพด พื้นที่เพาะปลูก 3,470 ไร่
- (8) แดงโม พื้นที่เพาะปลูก 2,807 ไร่
- (9) มะพร้าว พื้นที่เพาะปลูก 2,052 ไร่
- (10) กล้วยน้ำว่า พื้นที่เพาะปลูก 2,048 ไร่

(ที่มา: <http://www.yasothon.go.th/web/file/menu1.html>)

สรุป จังหวัดยโสธรมีการผลิตพืช มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่เพาะปลูก 10 อันดับแรก ได้แก่ 1)ข้าวนาปี 2)มันสำปะหลัง 3)ยางพาราพันธุ์ส่งเสริม 4)อ้อยโรงงาน 5)มะม่วง 6)ถั่วลิสง 7)ข้าวโพด 8)แดงโม 9)มะพร้าว และ 10)กล้วยน้ำว่า

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพืชผลของคนในชุมชน จะเห็นได้ว่ามันสำปะหลังเศรษฐกิจหลักที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดยโสธรเป็นอันดับที่ 2 ของจังหวัด และ จำหน่ายมันสำปะหลังสดเป็นรายได้ให้กับครอบครัว แต่ยังไม่เห็นคนในชุมชนนำเอามันสำปะหลังมาประกอบอาหารหวาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมันสำปะหลังมาเป็นวัตถุดิบหลักในการฝึกอบรม เพื่อนำมาทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิด การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยจึงจัดดำเนินการฝึกอบรมการแปรรูปอาหาร-อาหารหวานของคนในชุมชนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีเน้นใน ด้านรูปแบบ คุณภาพ และบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหาร-อาหารหวาน เพื่อให้เกิดความรู้ทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ การสร้างรายได้ และสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นให้แก่ผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้น มา ซึ่งความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพในอันดับแรก ได้แก่อาหารแปรรูป-อาหารหวาน เพื่อการนำมาใช้ในอุตสาหกรรมครอบครัว โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบอุตสาหกรรมครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาเพื่อต้องการศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร
- 2) ค้นหาแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร
- 3) การพัฒนาแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร
- 4) จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

5.1.2 สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนาแบบอุตสาหกรรมครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5.1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1) ประชากร ได้แก่คนในชุมชน จังหวัดยโสธร จำนวน 539,284 คน
- 1.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่คนในชุมชน จังหวัดยโสธร จำนวน 400 คน (ตามเกณฑ์ตารางของ Taro Yamane)

2) ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ อุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

5.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็นเครื่องมือวิจัยสำหรับการดำเนินงานวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเพื่อต้องการศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

5.1.5 วิธีการดำเนินวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร ได้แก่คนในชุมชน อำเภอเมืองยโสธร อำเภอรายมุล อำเภอกุดชุม อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอป่าดัว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอก้อวัง อำเภอเลิงนกทา และอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร จำนวน 539,284 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่คนในชุมชน อำเภอเมืองยโสธร อำเภอรายมุล อำเภอกุดชุม อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอป่าดัว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอก้อวัง อำเภอเลิงนกทาและอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร จำนวน 400 คน ตามเกณฑ์ตารางของ Taro Yamane)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมในครอบครัวของคนในชุมชน จังหวัดยโสธร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยส่งแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงด้วยตนเอง และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามโดยให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 342 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.50

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโสธร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1) ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้จากผู้เชี่ยวชาญตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อค้นหาแนวอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโสธร

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) เพื่ออธิบายเนื้อหาสาระของอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีหลักเกณฑ์มีระบบ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโสธร

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร ได้แก่คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดโสธร จำนวน 220 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดโสธร จำนวน 140 คน ตามเกณฑ์ตารางของ Krejcie & Morgan(1970)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการพัฒนารูปแบบเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโสธร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scales) 5 ระดับ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 140 ชุด โดยส่งแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงด้วยตนเอง และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามโดยให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.14

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของการพัฒนารูปแบบเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโสธร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล LISREL ตามลำดับดังนี้

4.1) วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบของการพัฒนารูปแบบเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาชีพในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโสธร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากดัชนีการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลดังนี้

4.2.1) ค่าไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2)

4.2.2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI)

4.2.3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI)

4.2.4) ดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR)

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดโสธร

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร ได้แก่ คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดโสธร จำนวน 220 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดโสธร จำนวน 140 คน ตามเกณฑ์ตารางของ Krejcie & Morgan (1970)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบและแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scales) 5 ระดับ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 140 ชุด โดยส่งแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงด้วยตนเอง และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามโดยให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.14

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

5) จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว

ดำเนินการจัดทำกรฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ให้แก่คนในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลยอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 30 คน ตามความต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อนำมาใช้ในการอุตสาหกรรมครอบครัว

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

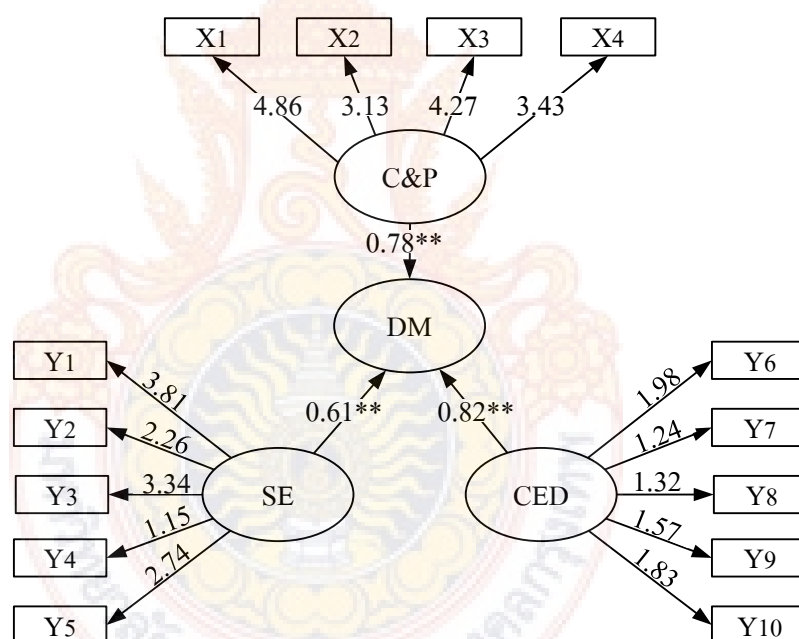
ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเพื่อต้องการศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวมสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร อยู่ใน ระดับสูง

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้สร้าง โครงร่างต้นแบบของรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 คน ผู้วิจัยใช้เทคนิคองค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัด

ยโสธร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ ห้่องค์ประกอบแบบยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด(0.81) ทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการทดสอบ โมเดลได้ค่า $\chi^2 = 13.54$, $df = 7$, $p = .62$, $GFI = .97$, $AGFI = .96$, $RMR = .014$, $RMSEA = .002$ แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ปรับ รูปแบบ 3 ครั้ง จึงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โมเดลการวิเคราะห์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ค่า $\chi^2 = 347.52$, $df = 121$, $p = 0.001$, $GFI = 0.96$, $AGFI = 0.94$, $RMR = .02$ แสดงว่ารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ของกลุ่มตัวอย่างมี ความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 รูปแบบสุดท้ายของรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

จากการวิจัย พบว่าคนในชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร มีความต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อนำมาใช้ในการอุตสาหกรรม

ครอบครัวโดยเรียงลำดับความต้องการเรียนรู้ จากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรกดังนี้ 1) อาหารแปรรูป-อาหารหวาน 2)อาหารแปรรูป-อาหารคาว 3)ตัดเย็บเสื้อผ้า 4)ตัดเย็บกระเป๋าผ้า และ 5)ปลูกพืชผักเพื่อบริโภคหรือจำหน่าย

ผู้วิจัยได้เรียงลำดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยอันดับแรก ได้แก่อาหารแปรรูป-อาหารหวาน เพื่อนำมาใช้ในอุตสาหกรรมครอบครัว โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาว่าจังหวัดยโสธรมีการผลิตพืช มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่เพาะปลูก 10 อันดับแรก ได้แก่ 1)ข้าวนาปี 2)มันสำปะหลัง 3)ยางพาราพันธุ์สงเสริม 4)อ้อยโรงงาน 5)มะม่วง 6)ถั่วลิสง 7)ข้าวโพด 8)แตงโม 9)มะพร้าว และ 10)กล้วยน้ำว้า

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพืชผลของคนในชุมชน จะเห็นได้ว่ามันสำปะหลัง เศรษฐกิจหลักที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดยโสธรเป็นอันดับที่ 2 ของจังหวัด และจำหน่ายมันสำปะหลังสดเป็นรายได้ให้กับครอบครัว แต่ยังไม่เห็นคนในชุมชนนำเอามันสำปะหลังมาประกอบอาหารหวาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมันสำปะหลังมาเป็นวัตถุดิบหลักในการฝึกอบรม เพื่อนำมาทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิด การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยจึงจัดดำเนินการฝึกอบรมการแปรรูปอาหาร-อาหารหวานของคนในชุมชนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีเน้นในด้านรูปแบบ คุณภาพ และบรรจุกัญท์ เพื่อสร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหาร-อาหารหวาน เพื่อให้เกิดความรู้ทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ การสร้างรายได้ และสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นให้แก่ผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้น มา ซึ่งความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพในอันดับแรก ได้แก่อาหารแปรรูป-อาหารหวาน เพื่อนำมาใช้ในอุตสาหกรรมครอบครัว โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น

ผลการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นคนในชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้มีความรู้ทางวิชาการและทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับอาหารแปรรูป-อาหารหวาน สามารถใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาเป็นอาหารเป็นการประหยัดรายจ่าย ถ้าในกรณีวัตถุดิบมีปริมาณมากสามารถนำสร้างเป็นผลผลิต-ผลิตภัณฑ์และเป็นอาชีพเสริมของตนเองและครอบครัวได้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเพื่อต้องการศึกษาสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวมสภาพและปัญหาอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัดยโสธร อยู่ใน ระดับสูง ส่วนใหญ่ดำรงชีพด้วยการทำนา สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีไม่มากนัก จึงทำให้คนในชุมชนมีรายได้น้อย(ต่อคนต่อปี) ทำให้ไม่มีเงินออม ต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด มากมายไม่ค่อยดูแลสุขภาพของตนเองเท่าที่ควร ทั้งในด้านเกี่ยวกับอนามัย การป้องกันโรค และการรักษาพยาบาล รวมทั้งปัจจุบันนี้สังคมไทยได้เปลี่ยนไปอย่างมาก ในทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนวิธีการผลิตจากเกษตรกรรมเพื่อยังชีพมาเป็นเกษตรกรรมเพื่อการค้า มีผลให้ชาวนาต้องผลิตข้าวเป็นจำนวนมากเพื่อขายและส่งออก การที่จะทำให้ผลิตผลข้าวมากขึ้น ชาวนาต้องลงทุนซื้อปุ๋ยหรือยาฆ่าแมลง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น หากปีใดฝนแล้งทำนาไม่ได้ก็ทำให้ชาวนาขาดทุน ท้ายที่สุดกลายเป็นหนี้สิน จนทำให้ต้องจำนองหรือขายนา กลายสภาพมาเป็นผู้เช่าที่ดิน และมีรายได้น้อยพอต่อการยังชีพในสังคม(<http://www.m-society.go.th/mso/doc/no.27/6.doc>)

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยได้สร้าง โครงร่างต้นแบบของรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 คน ผู้วิจัยใช้เทคนิคองค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด(0.82) ทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการทดสอบโมเดลได้ค่า $\chi^2 = 13.54$, $df = 7$, $p = .62$, $GFI = .97$, $AGFI = .96$, $RMR = .014$, $RMSEA = .002$ แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bhushun(1974) ที่พบว่า ลักษณะเครื่องมือที่ดีควรมีความตรงตามเนื้อหาตรงตามเกณฑ์และตรงตามโครงสร้างมีความเที่ยง(ควรมีค่า 0.7 ขึ้นไป) มีค่าความยากง่าย(ควรมีค่า 0.2-0.8) มีอำนาจจำแนก ดังนั้นจึงสามารถนำแบบประเมินไปใช้ได้ เพื่อการพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ของผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์(2548) ที่พบว่าองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อ ความเที่ยงของแบบประเมิน คือ อำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้อ และจำนวนข้อของแบบวัด ถ้าข้อสอบมีคำถามที่ชัดเจน ความยากง่ายเหมาะสม ตัวลวงมีประสิทธิภาพ จะทำให้แบบวัดมีความเที่ยงสูง เมื่อแบบวัดมีความเที่ยงสูงแล้วจะทำให้ความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำ เมื่อแบบวัด มีความคลาดเคลื่อนต่ำและมีเทคนิคการตัดเกรดที่ยุติธรรมแล้วจะทำให้เกรดมีคุณภาพ การ

วิเคราะห์ คุณภาพของเครื่องมือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบว่าคำถามมีความชัดเจนหรือไม่ ความยากง่ายเหมาะสมหรือไม่ ตัวลวงมีประสิทธิภาพหรือไม่ อำนาจจำแนกได้มาตรฐานหรือไม่ แบบวัดมีความเที่ยง อยู่ในระดับใด และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดค่ามีค่าน้อยเพียงใด

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

การพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ปรับรูปแบบ 3 ครั้ง จึงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าโมเดลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ค่า $\chi^2 = 227.43$, $df = 128$, $p = 0.001$, $GFI = 0.95$, $AGFI = 0.96$, $RMR = .034$ แสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จริง อยู่ในเกณฑ์ดีรูปสุดท้ายนี้ เป็นรูปแบบที่เป็นรูปแบบในการวิเคราะห์ที่ควรมีความสลับซับซ้อนน้อยที่สุด หรือมีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่าง ตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรสาเหตุกับตัวแปรตาม หรือตัวแปรผล ในจำนวนน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และ สมชาติ สว่างเนตร : 2535) ซึ่งรูปแบบที่วิเคราะห์ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว นับว่าเป็นรูปแบบที่มีนัยสำคัญที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรกรณ์ ไพรอังกูร (2547) อัญชลี คุณิตสุทธิรัตน์ (2551; 2554) และเพ็ญศิริ อาจุฬา (2544) ที่พบว่ารูปแบบของแบบจำลองไม่มีความคลาดเคลื่อนมากนัก

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำการฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยโสธร

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามนั้น มีความต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อการนำมาใช้ในอุตสาหกรรมครอบครัว โดยเรียงลำดับความต้องการเรียนรู้ จากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรกดังนี้ 1) อาหารแปรรูป-อาหารหวาน 2) อาหารแปรรูป-อาหารคาว 3) ตัดเย็บเสื้อผ้า ตัดเย็บกระเป๋าผ้า 4) ปักผ้าปักเพื่อบริโภคหรือจำหน่าย และ 5) ทำเครื่องประดับอย่างง่ายๆ อาจเนื่องมาจากเป็นสามารถฝึกฝนได้สะดวก รวดเร็ว สามารถสนองตอบความต้องการของครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องอาหารการกินซึ่งเป็นลำดับขั้นความต้องการขั้นที่ 1 ของ Maslow เกี่ยวกับเรื่องปัจจัย 4 และถ้าได้รับการฝึกฝนในการปฏิบัติเป็นประจำ ทำให้เกิดทักษะ และสามารถนำไปขายได้ในที่สุด

สรุปผลการฝึกอบรม พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นคนในชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้มีความรู้ทางวิชาการและทักษะวิชาชีพที่เกี่ยวกับอาหารแปรรูป-อาหารหวาน สามารถใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ใน

ท้องถิ่นนำมาเป็นอาหารหวาน ไม่จำเป็นต้องซื้อเป็นการประหยัดรายจ่าย เมื่อทำแล้วสามารถจัดเก็บได้นาน นำไปปรับปรนทานตอนช่วงเวลาการทำงานด้วยวิธีการลงแขก(ร่วมแรงร่วมใจช่วยกันคานา-เก็บเกี่ยวหรือส่งไปให้ลูกหลานกินหรือเป็นของฝากได้) ถ้าในกรณีวัตถุดิบมีปริมาณมากสามารถนำสร้างเป็นผลผลิต-ผลิตภัณฑ์และเป็นอาชีพเสริมของตนเองและครอบครัวได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

- 1) คนในชุมชนควรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางวิชาชีพที่ทันสมัยและมีอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยและเพียงพอต่อการรับการถ่ายทอด จากหน่วยงานราชการ หรือสถานประกอบการเพื่อให้ได้ความรู้ความสามารถและทักษะที่ถูกต้องตามมาตรฐานสากล และเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานและธุรกิจ
- 2) หน่วยงานภาครัฐควรวางแผนการพัฒนาชุมชน โดยจัดตั้งกรรมการฝึกงานอาชีพในชุมชน จัดให้มีการบริการทางวิชาการ-อาชีพให้แก่คนในชุมชน เช่น อบรมหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรอาชีพ ฯลฯ เพื่อทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมครอบครัวในชุมชนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
- 3) คนในชุมชนควรหาโอกาสพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันคิด เพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานร่วมกัน อุปสรรคปัญหา และแนวทางการแก้ไขร่วมกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษารูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมครอบครัวแบบการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของคนในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10
- 2) ศึกษาการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมครอบครัว เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมการพัฒนาชุมชน. 2540. รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทและวิธีการทำงาน. พัฒนากรใน

ทศวรรษหน้า □ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการพัฒนาชุมชน.

กรมการพัฒนาชุมชน. 2549. คู่มือการสร้างวิถีพอเพียงตามแนวพระราชดำริฯ. กรุงเทพมหานคร:

กรมพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.

กาญจนา แก้วเทพ . 2538. การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สภาคทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.

โกมุท เสืองามเอี่ยม 2536 . การศึกษาพัฒนาการอุตสาหกรรมในครอบครัว จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สถาบันดยกรรมศาสตร์(การวางแผนภาค)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ. 2549. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: กลุ่ม

งานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.

จันทร์จิรา โมสิตคุณ. 2545. การวิเคราะห์ที่ตั้งอุตสาหกรรมในครัวเรือนในจังหวัดนครปฐม.

ภูมิศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จิตติ มงคลชัยอรัญญา. 2540. การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา. เอกสารประกอบการเรียน ภาค

วิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ □ ศาสตร์ □ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ □.

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2548. การใช้SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. [http://www.watpon.com/spss/ปรับปรุงครั้งที่ 5](http://www.watpon.com/spss/ปรับปรุงครั้งที่5).

ประเวศ วะสี. 2540. ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน ศักยภาพแห่งความสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2544. เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาบุคลากร หน่วยที่ 1-7.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2524. พจนานุกรมศัพท์ □ สังคมวิทยาอังกฤษไทย. กรุงเทพมหานคร : อม

รินทร์ □ ฟรีนดิงกรุ □ ป.

รุจา ภูโพนุลย์, จริยา วิฑะสุกร และศิริวรรณ ไกรสุรพงศ์. 2542. ผลกระทบของภาวะวิกฤต

เศรษฐกิจ ต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว และความต้องการความช่วยเหลือ.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- จิตร ศรีสอ้าน. 2543. การศึกษาแห่งชาติในอุดมคติ. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2540. ความรักความผูกพันของครอบครัวในยุค 2000. วารสารศูนย์สุขวิทยาจิต ปีที่ 1 มกราคม-ธันวาคม 2540.
- สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. 2544. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเกษตร. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา.
- สุเมธ ดันติเวชกุล. 2549. ชีวิตพอเพียง. นิตยสารแพรว รายปักษ์.
- สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์ . 2509. www.siampolice.com/forum/index.php?PHPSESSID.
- ปกรณ์ ไพรอังกูร. 2547. การสร้างแบบประเมินและการพัฒนาการคิดวิจารณ์ของ. นักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด.(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญศิริ อางจุฬา . 2546. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อัญชลี ดุสิตสุทธิรัตน์. 2551. การพัฒนาแบบทดสอบการคิดวิจารณ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3.
- _____. 2554. A Model of Cooperation Between an Education Institute and Entrepreneurs Affecting Education Management of Department of Hospitality, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok , Thailand. วารสารมหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1.
- อาทิตย์ สังขวรรณ . 2542. www.sisaketu1.go.th/53/docs/chapter2D2.doc.
- อำนวย เดชชัยศรี. 2542. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- การยังชีพในสังคม. <http://www.m-society.go.th/mso/doc/no.27/6.doc>
- จังหวัดยโสธร. www.yasothon.go.th
- ด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี. <http://www2.doae.go.th/www/work/web/arune/self%20eff%202.htm>)
- พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2541. http://www.prdnorth.in.th/The_King/justeconomic.php)
- พืชเศรษฐกิจ จ.ยโสธร. <http://www.yasothon.go.th/web/file/menu1.html>.

ภาษาอังกฤษ

Bhushun . 1974. www.thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Mea/Jiraporn_N.pdf.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. 1970. Determining Sample Size for Research Activities Education and Psychological Measurement. November.

Loudon, DL and Della Bitta, AJ. 1993. Consumer Behaviour : Concepts and. Application. 4th edition. New York : McGraw-Hill.

Maslow, Abraham. 1970. Motivation and Personnality. New York : Harper and Row Publishers.

Yamane, Taro. 1973. Statistics: An Introductory Analysis. Third edition. New York : Harper and Row Publication. Yoder.

Error! Hyperlink reference not valid.<http://www.industry.go.th/ops/pio/yasothon/Lists>

